

נפלאות מתורתך

עלון מיוחד להגברת הקאך והחיות
בשיחת הדבר מלכות דכ"ח סיון תנש"א

**'נאך א ביסל
לחיים'**

התוועדות חסידית
על הדבר מלכות

12

**לעשות
המשך**

מבט נוסף לשיחת
הדבר מלכות

6

מבית חיינו

יומן מרתק
על מאורעות
כ"ח סיון תנש"א

3

תנופה חדשה

תיאורים חיים על פעולות
כ"ק אד"ש בבואו
לחצי כדור התחתון

16

**בדרך לחצי
כדור התחתון**

סקירה על הפצת המעיינות קודם
בואו של כ"ק אד"ש לארצות הברית

7

ההתגלות מתחילה ב-770

פנינים מתורתו של משיח, בקשר לחידוש הנפלא של שיחת כ"ח סיון: "שאת זה יכול כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לתבוע ולהביא לפועל, שלכל לראש נעשה הגילוי ד'מקדש אדני' כונו ידך" במקום זה ("שבע מאות ושבעים")"

גם אם אליהו הנביא יבוא בחוץ לארץ, אפילו בברוקלין, ולמחרתו יבוא משיח לטבריא.

משיחת י"ג אייר תשמ"ט, בעת ביקור הרבנים הראשיים (מוגה)

הרב מנחם מענדל פלדמן אמר לרבי: בהתוועדות בפעם הראשונה שהייתי באוסטרליה, דובר שבאוסטרליה ישמעו קודם אורו של משיח.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מה?

הנ"ל: שבאוסטרליה ישמעו קודם את אורו של משיח. הזמן שם מוקדם יותר, וישמעו אורו של משיח קודם באוסטרליה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: קודם באוסטרליה, מי אמר זאת?

הנ"ל: כך דובר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: באוסטרליה?

הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: שהקב"ה יקבל את הפס"ד שלהם באוסטרליה. היות שכאן פוסקים הפוך – שהקב"ה יקבל כאן את הפס"ד של כאן, והקב"ה יעשה את זה בבת אחת.

הנ"ל: שאכן נשמע.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: שיהיה באופן טוב, והוא העיקר.

בחלוקת דולרים - כ"ז סיון תנש"א (יום לפני אמירת השיחה בכ"ח סיון)

התגלות משיח ב-770

ובפשטות – שתיכף ומיד באה, נמשכת ומתגלית הגאולה עוד במקום זה, בברוקלין, ושם גופא – ב"סעווען סעווענטי", כפי שה"עולם" מכנה זאת ("ווי דער עולם רופט דאס אן"), ושם גופא – בבית זה שמגדלין בו תורה, תפילה ומעשים טובים, ובו עבד כ"ק מו"ח אדמו"ר את עבודתו במשך עשר שנים רצופות.

משיחת ש"פ תבוא תנש"א

משיח צדקנו יתגלה כאן

בפשטות – שתיכף ומיד יבוא משיח צדקנו ויתגלה כאן, בד' אמותיו של כ"ח מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהם היה במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, בהם התפלל ולמד, ובהם הכריז "לאלתר לגאולה".

משיחת ש"פ האזינו תשמ"ט

משיח יבוא לבית הכנסת זה

ויהי רצון שמההליכה להקהיל קהילות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות באופן ד"הוי רץ למצוה" – נלך ונרוץ לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד.

ויתירה מזה – שאין צורך לרוץ אפילו בדרך קצרה, כיון שמשיח צדקנו בא תיכף ומיד לבית הכנסת ובית המדרש זה, בית תורה תפילה ומעשים טובים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שהרי "קדושה לא זזה ממקומה"), אלופו של הדור, אשר, על ידו נעשה ההמשכה והגילוי דאלופו של עולם ב"גולה", שעל ידי זה נעשה מ"גולה" "גאולה".

משיחת ש"פ במדבר תש"נ

משיח נכנס כעת לבית הכנסת

ובפשטות – שיהודי מאמין באמונה שלימה, שמשיח צדקנו – "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כו", וכ"משיח ודאי" – על ידי זה ש"נעשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל" – נכנס כעת ממש לבית הכנסת, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, הוא מוליך את כולנו בתוך כלל ישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי.

תרגום משיחת ש"פ דברים תנש"א (מוגה)

התגלות משיח בברוקלין

במדרשי חז"ל מצינו שמשיח צדקנו (אליהו הנביא) יתגלה תחילה בגליל, ובגליל גופא – בטבריא, ש"טובה ראיתה"; אבל, איש לא יקפיד

אַזוי ווי מ'האַט מכריז געווען אַז ס'וועט זיין אַ הפסק, איז אַ שאַד די צייט, במילא וועט מען מאַכן אַ המשך!

- תיאור ארועי יום הבהיר כ"ח סיון ה'תשנ"א, בו מלאו יובל שנה להצלת כ"ק אדמו"ר מנך המשיח שליט"א -

וכן ר' שמואל שי' חפר (שהגיע היום מאה"ק, ונוסע מחור לרוסיא ע"מ להביא קבוצה של 120 ילדים מצ'רנוביל לאה"ק), וכ"ק אדמו"ר שליט"א סימן לו להתקרב ונתן לו עוד שני מטבעות, א' באומרו: "דאָס איז פאַר בית רבקה", והשני באומרו: "דאָס איז פאַר די טשערנאָביל קינדער".

בשעות אחר הצהריים נפוצה השמועה אודות חלוקת הקובץ אחרי מעריב.

בשעה 5:30 התקיים כינוס "הקהל" בישיבת "חובבי תורה" עבור תלמידי ה"קבוצה" בהשתתפות חברי ההנהלה הרוחנית, ובסיום הכינוס - בו הושמעו דברי התעוררות - התקיימה התוועדות זוטא לרגל היום.

מהאווהל חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 8:10 (לערך רבע שעה לפני השקיעה - מוקדם מהרגיל).

בשעה 8:25 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה, כשמעודד את שירת "ופרצת". בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

ביהכ"נ היה מלא בקהל עצום; רבים ידעו מראש כי כ"ק אדמו"ר שליט"א עומד לחלק היום את הקובץ המיוחד, והקדימו לבוא.

אחרי התפילה לא הכריזו על זמן תפילת מעריב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לעבר הקהל והורה באומרו: "מכריז זיין ווען איז מעריב [שיכריזו מתי מעריב]", ואח"כ הכריז הגבאי (ע"פ הוראת הריל"ג) שיתפללו מעריב "כשיהיו מוכנים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א ירד מהבימה כשפניו לעבר הריב"ק שעמד לימינו, ובשעת מעשה רחש בשפתיו הק'. לפתע הסתובב לעבר ר' שניאור זלמן שי' גוראריה שעמד מהצד השני, וניגש למקומו הרגיל בעת חלוקת הדולרים (כמו בעת הברכה דליל י"א ניסן ש.ז.).

ר' שניאור זלמן גוראריה בירך את כ"ק אדמו"ר שליט"א בשם כל אנ"ש וכו' בקשר עם מלאות יובל שנים לבוא כ"ק אדמו"ר

יום שני, כ"ח סיון - יום הבהיר, יובל שנים לבוא כ"ק אדמו"ר שליט"א "איש וביתו" לארצות הברית

בשעות הבוקר הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א להדפיס את "קובץ כ"ח סיון - יובל שנים", ולהכינו לחלוקה היום בלילה אחרי מעריב! לתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 10:00 בדיוק.

בקריאת התורה, לפני שבירך את הברכה שאחר הקריאה, סידר כ"ק אדמו"ר שליט"א את עץ החיים הימני שיהא מע"ג השמאל.

אחרי התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד בידו הק' את שירת "ופרצת". טרם צאתו בירך נוסעים: "פאָרט געזונטערהייט, זאָל זיין [נסיעה טובה, שיהיו] בשורות טובות", ובצאתו מהמעלית למעלה סימן בידו הק' לשלום לילדים שעמדו שם.

במשך היום נודע שזקני אנ"ש יתנו ברכה לכ"ק אדמו"ר שליט"א לרגל יום הבהיר כ"ח סיון, וע"פ הוראה - יתנו את הברכה בביהכ"נ (כמו בליל י"א ניסן ש.ז.). לאחר תפילת מעריב - לפני החלוקה.

לפני שנסע למקוה, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור לחתן הת' חיים שי' סלונים, ובירכו: "זאָלסט אויסבעטן אַלע גוטע זאַכן [שתבקש ותפעל את כל העניינים הטובים]", ונתן לו מטבע באומרו: "אַפגעבן אויף צדקה", וכן למשפחתו נתן מטבעות באומרו: "אַפגעבן אויף צדקה [לתת לצדקה]". אח"כ אמר הריל"ג שהם נוסעים לפריז, צרפת - שם תתקיים החתונה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם: "פאָרט געזונטערהייט, זאָל זיין [נסיעה טובה, שתהיה ה] די חתונה בשעה טובה ומוצלחת, בשורות טובות", ואח"כ חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולמשב"קים שעמדו שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למקוה בשעה 1:50, ולפני שנכנס למכונית בירך נוסעים.

ביציאתו מהמקוה בירך א' שביקש ברכה ונתן לו מספר מטבעות לצדקה, והמשיך לחלק מטבעות לאנשים, נשים וטף שעמדו שם. מהמקוה חזר בשעה 2:55 (כעבור למעלה משעה שלימה!) (שלא כרגיל).

לאוהל נסע בשעה 3:15, ולפני שנכנס למכונית בירך נוסעים: "פאָרט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות" וחילק להם ולשאר העומדים שם מטבעות לצדקה. בין המקבלים היה ר' חיים יצחק הכהן שי' כהן,

אחרי השיחה ניגש הריל"ג ודיבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר לסדר שיהיה עתה, ואמר שהדולרים הם ביחד עם ה"קובץ כ"ח סיון" שיחולקו לאחרי התפילה, וכשדיבר – עשה כ"ק אדמו"ר שליט"א תנועה בראשו הק' וכן משך בכתפיו באומרו משהו. הריל"ג אמר שהכינו מים לנטילת ידים (לתפילת מעריב), וכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שיביאו את קערת המים עם הספל וישימו על השולחן (שמעליו דיבר מקודם). כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל את ידיו הק' ו"פ לסירוגין, ובעת שניגב את ידיו הק' – דיבר עם הריל"ג בקשר לתפילת מעריב.

תפילת מעריב התקיימה בשעה 9:00 לערך, וכשעלה כ"ק אדמו"ר שליט"א לבימה ניגנו "ופרצת" – אך לא הסתובב.

בתחילת קדיש בתרא ניגש הריל"ג ודיבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות הסדר שיהיה עכשיו (היות שלא כל הקבצים הגיעו), והיה מתוכנן שיהיה הפסק לזמן קצר (ובפרט – כדי שכ"ק אדמו"ר שליט"א יוכל לטעום דבר מה, וכפי שהיה בט"ו אייר), ואכן הכריז הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי" כ"ץ שמטעם המזכירות מודיעים שהיות שלא כל הקבצים הגיעו, לכן יהיה עתה הפסק למשך כרבע שעה.

בעת הכרזתו חיך כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך רחב, ופנה לריל"ג ואמר (כשמסמן בידו הק'): "אזוי ווי מ'האָט מכריז געווען אַז ס'וועט זיין אַ הפסק, איז אַ שאָד די צייט, במילא וועט מען מאַכן אַ המשך!"

[היות שהכריזו שיהיה הפסק, חבל על הזמן, ולכן יעשו המשך].

כ"ק אדמו"ר שליט"א ירד מהבימה, והקהל שלא הבין מה קורה – התחיל לנגן "ופרצת", אולם כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש למקום הנ"ל (שם דיבר מקודם), ומיד נהיה שקט וכ"ק אדמו"ר שליט"א פתח בשיחה שניה, כש לפני זה שאל את הריל"ג (כשמכסה את הרמקול בכף ידו הימנית הק', ועושה תנועת שאלה בידו השמאלית הק'): "בשעת מ'וועט ברענגען מ'וועט מיר גלייך זאָגן?" [כאשר יביאו יאמרו לי מיד?] (והללה השיב בחיוב).

שיחה זו ארכה כ-7 וחצי דקות, עד השעה 9:20 לערך, ובה דיבר שנמצאים בהמשך ליום הכ"ח ונכנסים עתה ליום שהוא ערב ראש חודש, כשמדגיש (בהמשך להכרזת הגבאי הנ"ל) שאין הפסק בענין זה ח"ו.

שליט"א "איש וביתו" לארה"ב, ובהתרגשות תיאר את המהפיכה הרוחנית שכ"ק אדמו"ר שליט"א חולל בארה"ב ובעולם כולו מאז בואו, ואיחל שימשיך לראות הצלחה מופלגה בכל פעולותיו הק' ושהקב"ה ימלא את כל משאלות לבבו הקוה"ט לטובה, עד לעיקר – גאולה שלימה תיכף ומיד.

בעת הברכה היו עיניו של כ"ק אדמו"ר שליט"א עצומות ומפעם לפעם ניגבו, והיה מרגש מאוד לראות זאת. הברכה ארכה כשלוש דקות.

אח"כ, בשעה 8:40, הרים כ"ק אדמו"ר שליט"א את עיניו הק'. הריל"ג קירב את הרמקול, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ס'איז דאָ כהנים, אַלעמאַל איז מען מסיים מיט ברכת כהנים", ומיד ניגש ר' יוסף יצחק

הכהן שי' גוטניק (שעמד בקרבת מקום) ובירך ברכת כהנים כשמתחיל מ"יברכך וגו'" עד "ואני אברכם" וכל הקהל ענה "אמן" אחרי כל ברכה.

כשסיים את הברכה, העיר כ"ק אדמו"ר שליט"א באומרו (כשמכסה בכף ידו הק' את הרמקול): "עס זאָל ניט ווערן דערפון קיין וואונדער, עס זאָל ניט ווערן קיין מנהג וואָס ס'פעלט די התחלה, וועט איר אָנהויבן נאָכאַמאַל פון דער התחלה" [שלא יעשו מכך כל פלא, שלא יקבע שום מנהג שחסרה ההתחלה, התחילו שוב מההתחלה], והנ"ל חזר שוב על הברכה כשמתחיל מ"יידבר וגו'". פני כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת הברכה כהנים היו כנ"ל בעת הברכה.

אח"כ פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה-ברכה שארכה 17 דקות, עד השעה 8:58. בשיחה זו דיבר "אותיות" מיוחדות על ייחודו של יום זה באומרו שזהו "יום זכאי", ובעיקר היו דיבורים מיוחדים אודות ענין הגאולה. כמו"כ קישר זאת עם פרשת שלח דאזילנן מיניה, וכן דיבר על הפסוק בתהילים "פדה בשלום נפשי וגו'", ועל הגימטריא של 770 – "פרצת". בתוך הדברים התבטא באומרו שזוכים לכל הענינים במקום בו נמצאים עתה – שנשיא דורנו דורש ופועל שראשית כל יהיה הגילוי בבנין זה, כולל גג הבנין, עד שעליו עומד משיח ומודיע לבני ישראל "עניים הגיע זמן גאולתכם", ובסיום התבטא באומרו שנמצאים יחד עם ביהמ"ק השלישי שישנו כבר כאן.

לאחרי סיים את השיחה במילים: "תיכף ומיד ממש", המשיך ומיד והזכיר שוב אודות ענין חלוקת שליחות מצוה לצדקה, וסיים באומרו: "תיכף ומיד ממש בפשטות".

כשעבר ר' שמואל שי' שמואלי - עורך העיתון "ישראל שלנו", חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך מיוחד.

באמצע החלוקה של זמן זה, בשעה 11:30 לערך, לקח כ"ק אדמו"ר שליט"א קובץ א' והניחו מתחת לסידורו, וכעבור כמה דקות לקח עוד א' והניחו מתחת לקובץ הראשון. אח"כ עברו שוב נשים, ואח"כ שוב אנשים.

החלוקה ארכה כשלוש שעות, והסתיימה בשעה 12:04.

בסיום נטל כ"ק אדמו"ר שליט"א את סידורו ושני הקבצים (והריל"ג לקח את הצ'ק), וניגש לארון הקודש, סידר את הגארטל ונגע בפרוכת כרגיל. כשיצא מהריבוע, הושיט בנו הנ"ל של הצלם הנ"ל את ידו לשלום וכ"ק אדמו"ר שליט"א החזיר לו יד כשמחייך חיוך רחב, ובשעה 12:06 יצא מביהכ"נ בזריזות כשמעודד בידו הק' את שירת "ופרצת".

ליד דלת היציאה חילק לעוד כמה נשים שעדיין לא קיבלו, וכן בצאתו מהמעלית למעלה חילק לעוד כמה אנשים ונשים באומרו: "ברכה והצלחה". אח"כ הסתובב לעבר התמימים (ועוד) שעמדו שם ואמר: "אלע גוטע זאכן, אלע גוטע בשורות [כל העניינים הטובים, כל הבשורות הטובות]", והרים את ידו הק' לאות של שלום, ונכנס לחדרו הק'.

בינתיים המשיך הקהל לרקוד למשך זמן, ורבים התיישבו ללמוד את הקובץ מתוך התעוררות

והתרגשות מיוחדת.

בשעה 1:00 התקיימה ההתוועדות הרשמית של כ"ח סיון ליד שולחנות ערוכים במילי דמיטב לרגל היום, בארגון והנחיית ר' מאיר שי' הארליג. בימת הנשיאות היתה על בימת ההתוועדות. ר' י.כ. לימד את המאמר של כ"ח סיון מתוך הקובץ, ואח"כ נשאו דברים: ר' שניאור זלמן גוראריה, הרב חיים שניאור זלמן גוטניק; בנו ר' יוסף יצחק גוטניק - אשר הציג את השופט מר איינפלד (שזכה לקשרים עם כ"ק אדמו"ר שליט"א) מסידיני, אוסטרליא; ר' שמואל אייזיק הלוי שי' פאפאק; ר' צבי יהודה שי' פאגלמאן מוואסטער, מסצ'וסטס (שני האחרונים העלו זכרונות מלפני יובל שנים בהיותם כאן); ור' יצחק שי' שפרינגער.

אח"כ ישבו אנ"ש והתמימים קבוצות קבוצות להתוועדויות ביחד עם השלוחים והאורחים שהגיעו מכל קצוי תבל לרגל יום זה, עד אור הבוקר - בשטורעם גדול.

אח"כ היתה אריכות שלימה בענין הגאולה וגילוי, באומרו בין הדברים: "כדי דער אויבערשטער - כביכול - זאל דאָס קאָנען דורכפירן בשלימות, דארף מען האָבן די השתתפות פון יעדער אידן, און דוקא נשמה בגוף בתכלית השלימות, וואָס דער איד איז מסכים (על תיבה זו חזר כמה פעמים), און נאָכמער - ער ווילט דאָס און איז מכריז, אַז ניט נאָר 'הגיע זמן גאולתכם', נאָר ס'איז שוין דאָ די גאולה בפשטות!" [כדי שהקב"ה - כביכול - יוכל לפעול זאת בשלימות זקוקים להשתתפותו של כאו"א מיישראל, ודוקא נשמה בגוף, שהיהודי מסכים (על תיבה זו חזר כמה פעמים) ויתרה מזה, שהוא רוצה זאת ומכריז, שלא זו בלבד שהגיע זמן גאולתכם אלא שישנה כבר הגאולה בפשטות].

בשיחה זו היה קולו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א צרוד מעט.

אחרי השיחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלק לכאו"א את ה"קובץ כ"ח סיון - יובל שנים". הקובץ מכיל 102 עמודים והוא בעטיפה אדומה, ומונח בנרתיק מיוחד מפלסטיק שקוף, ובו גם דולר שליחות מצוה לצדקה.

החלוקה התחילה בשעה 9:20 ועד השעה 10:15 עברו גברים. כשעבר הרב חיים שניאור זלמן הכהן שי' גוטניק, חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך רחב. כשעבר בנו הקטן של הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ, עווד כ"ק אדמו"ר שליט"א לעברו בידו הק' לר' גרשון בער שי' יעקבסאָהן - עורך העיתון "אלגעמיינער ז'שורנאל" נתן כ"ק אדמו"ר

שליט"א קובץ נוסף באומרו: "פאָרן צייטונג [עבור העיתון]". להרבה שאמרו משהו כמו "משיח נאָו" וכיו"ב ענה: "אמן". א' העוברים מסר צ'ק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניחו מתחת לסידור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א היה נראה מאוד "אויפגעלייגט [מרומם]" וחייך לרבים מהעוברים, ובפרט לילדים חיך באופן מיוחד. לכמה שביקשו ברכות, כ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם.

בסיום התור של הגברים עבר הצלם אלי שי' יונה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א סימן אליו בידו הק' כשואל היכן בנו (גלעד יצחק שי') הנ"ל הראה שעומד ליד ארון הקודש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א קרא לו ונתן לו קובץ. הילד הראה שיש לו כבר אחד, אולם כ"ק אדמו"ר שליט"א הנהן בראשו הק' כאומר שיקח קובץ נוסף.

בשעה השנייה - מהשעה 10:15 עד השעה 11:15 - עברו נשים, ואח"כ עברו שוב גברים למשך שלושת רבעי השעה.

לעשות "המשך"

מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה. בנקודה זו אין שום ויכוח או שקלא-וטריא. הכל מודים ומאמינים שבשורתו-הבטחתו של הרבי תקינים כפשוטה בדור זה.

השאלה היא מה עושים בינתיים, עכשיו, "ביז עס וועלן קומען די קונטרסים" (= עד שיגיעו קונטרסים). האם זהו, חלילה, "הפסק" לזמן קצר, "לרגע קטון עזבתיך" עד שיגיעו מחדש כל הגילויים של הרבי; או כדברי הרבי בשיחה - "לעשות המשך": לעמוד בתכלית הביטול, הוזהר "תכלית ההתאחדות" ההתקשרות לרבי, מתוך הסכמה, ידיעה והכרזה ש"ס'איז דא בפשטות" נשיא הדור, ישנה בפשטות הגאולה האמיתית והשלימה - וזוהי הדרך לבטא את הגעגועים ולהגיע לראיית פניו בגשמיות בעיני בשר.

צריך לעשות המשך. כולם עומדים בתוקף הציפיה והבטחון שהרבי מלך המשיח שליט"א מתגלה עוד מעט, ואך זאת הרבי מבקש מאיתנו: במקום לעשות הפסק, לעשות עכשיו המשך. מיד לאחר ג' תמוז, הנחה הרגש החסידי הבריא לצאת עם ההכרזה - ממשיכים!

צריך לבוא בפשטות למקום בו "נשיא דורנו תובע ופועל שלכל ראש יהיה הגילוי של "מקדש ד' כוננו ידיך" במקום זה ("שבע מאות ושבעים"); במקום זה לשבת ולטכס עצה כיצד מחדירים בגדרי העולם את העובדה ש"ס'איז שוין דא די גאולה בפשטות"; ולדעת ש"יש לכך סיוע מכל ענייני העולם - ברבים היו עמדי" - כך שכל ענייני העולם מסייעים ומובילים למטרה אחת ויחידה: הגאולה האמיתית השלימה" (הציטוטים - משיחות כ"ח סיון תנש"א).

כך מציינים את ימי ההכנה ואת ג' תמוז עצמו, ועושים המשך - בו הדור האחרון של הגלות עובר ללא הפסק בינתיים להיות הדור הראשון של הגאולה.

ממשיכים!

"אנכי אעלך גם עלה". פעמיים הגיע הרבי לארה"ב בכ"ח סיון: בפעם הראשונה כאשר ניצל מהתופת הנאצי בשנת תש"א, ובפעם השנייה כאשר הגיע מפאריז בשנת תש"ז, לשם נסע לפגוש את אימו הרבנית ע"ה ולהביאה למנוחה ולנחלה. ועוד מסוגלות יום זכאי זה, עובדה הנחשפת כאן לראשונה: כיום זה התקיימו ה"תנאים" של כ"ק אדמו"ר הריי"צ.

תפילתנו ובקשתנו, אשר ביום זה תהיה גם הפעם השלישית בה יבוא הרבי להיכל קדשו ב-770, ויבנה מקדש במקומו שבזמן הגלות, ומשם נוסעין לירושלים, לקבץ נדחי ישראל ושמחת עולם על ראשם.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(מתוך 'דבר המערכת' - בית משיח, גליון 141)

ההקפדה חסרת הפשרות להמנע מביטויים המהווים סתירה לידיעה הברורה שנשיא דורנו חי וקיים כפשוטו - נראית בעיני רבים עקשנות לשמה. עצם הצגת העניין כ"סתירה" נשמעת כקטנות המוחין. הרי אפשר לכתוב על הנייר כך (כדי לא לרחק יהודים וכיו"ב) ובד בבד להאמין בפנימיות שהרבי מנהיג אותנו כמקדם.

ובכן, פרק בסידרה "משמעותו של ביטוי" - כ"ח סיון תנש"א:

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א הגיע מהאוהל. לאחר תפילת מנחה אמר שיחה לאנ"ש שי' שברכו אותו, ולאחר תפילת מעריב, כפי שהיה ידוע מהבוקר (והוזכר בקיצור בשיחה), הרבי היה אמור לחלק שליחות מצוה לצדקה בתוספת קובץ "כ"ח סיון - יובל שנים". מהמוזכרות מסרו לגבאי שהסדר יהיה כבחלוקת ה"דבר מלכות" - הפסקה קצרה ולאחריה החלוקה. הגבאי הודיע ש"ממזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקשו למסור, שהיות והקונטרסים יגיעו עוד מעט, יעשו כעת הפסק, ולאחרי זה יחלק הרבי מידו הק' את הקובץ לכא"א כאן בבית-הכנסת". הרבי הגיב מייד בקול רם, כמעט בצעקה: "במקום לעשות הפסק נעשה כעת המשך", תוך שעושה בידו הק' תנועה שהדגיש את המילה "המשך".

במהלך השיחה עצמה, התייחס הרבי לעובדה שכ"ח סיון הינו הכנה ליום שלאחריו - כ"ט סיון. ביום זה, ערב ראש-חודש, אור הלבנה נעלם לגמרי - מצב הנראה כ"פקד מושבך" וחסרון, אך בפנימיות זהו שלב לקראת "נפקדת" - ביטול המביא ליחוד המשפיע והמקבל. ההשלכה מכך בעבודת ה': כאשר יהודי מגיע לתכלית הביטול, לאחר העליה במשך חודש שלם, אין זה "הפסק" חס-ושלום, אלא התאחדות במלוא השלימות. התאחדות המוצאת את ביטויה במציאותו של יהודי כנשמה בגוף, וגורמת לכך שיהודי יהיה שותף לקב"ה בהבאת הגאולה - ע"י שיסכים ויכריז אשר לא זו בלבד ש"הגיע זמן גאולתכם" אלא שהגאולה כבר ישנה בפשטות. כאשר הכרזה זו צריכה לבוא מתוך הכרה והסכמה של היהודי ומציודו, דבר הכרחי כדי ש"הקב"ה יוכל למלאות כשלימות" ולהביא את הגאולה.

שוו בנפשכם: הודעה תמימה של הגבאי, שנבעה מכוונות טובות לחלוטין - וככל זאת, הרבי שולל מכל וכל את תוכנה בדבר "הפסק", חלילה. מול ביטוי המבטא הפסק, מציג הרבי את ההיפך הגמור - הכרזה שתוכנה אשר גם מצב ההעלם, העדר הגילוי הנראה ב"ערב ראש חודש" - אין הוא רק הכנה לגאולה אלא חלק ממנה עצמה, "ס'איז שוין דא די גאולה בפשטות!"

ומכ"ח סיון לגי תמוז. כמקום לעשות "הפסק" והילולא נעשה המשך וקבלת פני משיח צדקנו הנמצא איתנו כפשטות. אין מדובר במחלוקת על ביטוי. מדובר בגישה הכללית לכל העניין: ברור אשר כולם מצפים שהרבי יירד למטה, "דא אין שול", ויחלק לכל אחד את כל ההשפעות

בדרך לחצי נדור התחתון

במהלך הביאור המרכזי בשיחה - אודות גדר ה'חוצה' ובהתאם לכך, אופן הפצת המעיינות בחצי נדור התחתון - מביא כ"ק אדמו"ר מנך המשיח שליט"א את שלבי הפצת המעיינות שקדמו לירידה לחצי נדור התחתון: "נשלשל על יפוצו מעיינותיך חוצה" עצמה (ע"י רבותינו נשיאינו) היו כמה דרגות ועלבים - במשך השבעה-תשעה דורות מהבעש"ט ואדמו"ר הזקן עד דורנו זה. . ולאחרי זה - בפולין, עד - השלב האחרון - כאשר הגיעו לארצות הברית, בחצי נדור התחתון. . .".

בהתאם לכך מוגשת כאן סקירה על הפצת המעיינות שקדמה במעט לירידה לחצי נדור התחתון, ספוגה בענייני השעה ובסערות התקופה שהיו גורם משמעותי לנדודי בית רבי, ובעיקר מלווים את הדרך להעברת עיקר השכינה לחצי נדור התחתון, ונלעון כ"ק אד"ש בשיחה: "עד שהגיעו להמקום והבנין שבו נמצאים או עכשיו, ביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 7701. . .".

ברוסיה ולעבור למקום אחר.

באותה העת, הרב מרדכי דובין - מחשובי חסידי חב"ד - מכהן כחבר ה'סיים' (בית הנבחרים) בלטביה מטעם 'אגודת ישראל', ומצליח ברצף השגחות פרטיות לארגן את אישור היציאה של הרבי ומשפחתו מרוסיה. ביום חמישי כ"ד תשרי תרפ"ח, אסרו חג שמח"ת, עלה הרבי על הרכבת בדרכו לריגא בירת לטביה.

שנת תרפ"ז. ימים בהם העולם היהודי כולו עוקב בחרדה אחר מצבו של נשיא הדור ומנהיגו, ראש בני ישראל - כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ. לאחר תקופה בה שמועות איומות על מצבו של הרבי מתפשטות ברחבי העולם, גאולתו ביום הבהיר י"ב תמוז מעוררת הדים רבים. יום ט"ו תמוז היה בלנינגרד יום חג מהול בעצב. ברור היה כי השחרור עדיין לא הביא את הרבי ובניו החסידים אל המנוחה.

השחרור שבוצע ע"י הק.ג.ב. כלל לא היה בבחירת המשטר אלא נבע מאילוצים חיצוניים ברוסיה ומחוצה לה. ברור היה כי ראשי הק.ג.ב. גמרו אומר למצות את הדין עם הרבי ר"ל. גם המעבר למושבה הקטנה מאלאחאוקא לא המעיט את רף החיפושים ו"המחפשים הידועים" כלשון הרבי באחד ממכתביו המשיכו בעבודתם המרושעת. מצב שכזה לא הותיר ברירה אלא לחתום את חמשת הדורות שחיו ופעלו

העיר ריגה

הרה"ח מרדכי דובין ע"ה

הערה: במהלך הסקירה כשנכתב 'הרבי' סתם - הכוונה לכ"ק אדמו"ר הריי"צ.

רק ליובאוויטש "חרפו נפשם מנגד"...

במהלך התכתבותם של כ"ק אדמו"ר הריי"צ והגאון הרב זעמבא, נסוב הדיון סביב לימוד החסידות ככולל. בתגובה לקביעה זו של הרבי עונה הרמ"ז כי: "בזה יש לדון, כי הגם שלדעתי טוב מאוד להיות לימוד קבוע בענייני חב"ד, לרומם לב העוסקים בתורה"ק להיות נקלט בנפשם השגת התורה שהיא טפת חכמה עילאה כו'.

אולם יען כי במדינתנו גדולי התורה אשר כבר קנו לעצמם קנין תורה, כבר יש להם סדר ושיטה בדרכי היראה (=כוונתו לשיטת המוסר והדומות לה) אשר קיבלו מרבים. . יותר טוב להיות הרשות נתונה לכל אחד רצונו, כי הגם שיהי' זה חוב קבוע ללמוד בכל יום דרכי יראת ה' ויהי' מסודר לימוד חב"ד, ולימוד החסידות בדרכי צדיקי מדינתנו שי', ובדברי מוסר הראשונים ז"ל, וכל אחד מהלומדים יבחר לו מה שליבו חפץ, וזה דרך תפארת לעושיה ומן האדם..".

דומה כי הרמ"ז לא שיער את תגובתו החרפה של הרבי על-כך.. "אמנם מידי דברי בענייני החסידות לא אוכל מלעבור על הכמוס בלבבי וחתום בחותמי אלפי ראיות עדים כשרים ונאמנים בעבודה בפועל אשר הראו לנו האמונים עלי שמנה וסלתה דחסידות חב"ד".

בשבעת שני עבודתי (=החל משנת תרפ"ב בה החלו הגזירות על היהדות ברוסיה) בעזרתו ית' במערכת קרב, במלחמת הגנה, במלחמתה של תורה בארץ מולדתנו, באתי בקירוב פנימי עם כבוד הרבנים הגאונים האשכנזיים (מתנגדים) וכבוד הרבנים הגאונים החסידיים בני פולין שליט"א.

ומי הם אלה אשר עבדו ואשר העמידו עצמם בסכנה, רק אלו אשר חונכו על תורת חסידות חב"ד, הם רק הם אשר חרפו נפשם מנגד מבלי התחשב עם מצבם הפרטי, מהם אשר עזבו את הרבנות ויהיו למלמדים במקומו הדרושים להם, ובשכירות פחותה לגבי מה שהיה להם ברבנותם, מהם בעלי עסקים אשר עזבו את מסחרם, ונהיו לעובדים על שדי המערכה.

.. הארכתי בדברים בענייני זה, למען לתת מושג וציור מוחשי, להראות אופן עבודתה של התעמולה וההתעסקות במדינתנו בהרצת תורה..".

הפצת המעיינות בימים אלו, יש להקדים כי בתקופה היא המצב הכלכלי בבית הרב כלל לא היה פשוט. ניתן להבין זאת ממכתב המזכיר ר"י פייגין לידידו ר"י גייקובסון שהתגורר בניו-יורק, שם מתאר את הדחיפות באיסוף דמי 'מעמד' לקופת רבינו:

"אודות המצב בבית חיינו, הנה לא תוכל לשער דוחק המצב. נשארנו בע"ח גדולים מהמאורע ל"ע (=מאסר הרבי בשנה הקודמת) וכן מההכנות לנסיעה ומהנסיעה. . ההכנסה מרוסלאנד (=הכוונה לדמי ה'מעמד' מהחסידים אשר ברוסיה) לאחר כל עוצם ריבוי ההשתדלות במכתבים, אעפ"כ עכ"פ לע"ע נתמעטה (אך מ"מ הלואי היו נותנים ארצוה"ב לפ"ע כמו רוסלאנד, ולא הי' דוחק כ"כ)". מובן אפוא כי המצב הכלכלי הצר במאוד את האפשרויות, אך עכ"ז לא נמנע הרבי מתנופה מחודשת בפעילותו הק'.

באותם הימים נוכח הרבי כי ב"ארצות החופש" מצב לימוד התורה אינו כפי שמתאים למרכז היהודי התוסס של אירופה. בביקורו

כפשוט, הרבי לא מרפה לרגע במלחמתו האדירה להצלת היהדות במדינת רוסיה וכבר ברכבת כותב הרבי מכתב. בראש המכתב מצוין מקום הכתיבה "מרכבת המסע". הרבי כותב אל "ידידנו אנ"ש ד' עליהם יחיו. . תקותי תאמצני והיא נחמתי אשר ריחוק המקום לא יפריד ח"ו וח"ו בינינו. . ומפליא שם בחובת המשך החזקת היהדות וחינוך תשב"ר בארץ הגזירה.

מאורעות המאסר, החקירות, הגלות והגאולה, המצב הבריאותי וטרדות המעבר וההסתדרות לא מונעות מהרבי, שהגיע בבוקרו של יום כ"ה תשרי לריגא, להמשיך במלאכת הקודש ולפתוח בה אפיקים חדשים בהתאם לתנאי המקום. כעת, כאשר מכתביו כבר אינם תחת עין הצנזורה הקומוניסטית – נשלחים מכתבי בקשה ותחינה לגורמים המשמעותיים בעניין הסיוע הדחוף – המדיני והכלכלי – לו זקוקים יהודי רוסיה.

באופן זמני מתאכסנים הרבי ומשפחתו בבית מלון וכעבור חודש נשכרות שתי דירות. האחת, עבור הרבי ובני ביתו. השניה מיועדת בחציה לאמו וחציה השני מוקדש לבית כנסת קטן. על נייר המכתבים של הרבי נדפס "זמני. ריגא-לטביא". באחת מאיגרותיו מריגא כותב "מן הרע ברחתי אבל את הטוב עוד לא מצאתי". ניכר כי לא היה ברצון הרבי להשתקע בריגא, אף שלפועל נמשכה ישיבתו שם קרוב לשש שנים.

"קניתי את וורשא"...

קהילות רבות וחשובות ברחבי העולם החרדי החלו לשלוח לרבי כתבי הזמנה לכהן כמרא-דאתרא. ביניהם ניתן למצוא את ארץ ישראל, פרנקפורט, ורשא וקהילות נוספות.

הרבי משיב כי "לרגלי סיבות שונות ונימוקים אדירים – בלתי אפשרי הוא". תקופה זו מוקדשת ע"י הרבי להסתגלות לתנאי המקום החדשים. קרי: לצד המשך מלחמת היהדות בברית המועצות (שם היה הרבי - בשנים האחרונות - הגוף היהודי הדומיננטי היחיד) החל כעת הרבי לשלב את הפעילות המתאפשרת בארצות אירופה, שבימים אלו היו בשיא פריחתן היהודית. קהילות יהודיות וחרצות חסידיות היו בהתפתחות אדירה, וממילא ניתנה כעת האפשרות לפתח דרכים חדשות בהפצת המעיינות ללא האילוצים שהיו מאחורי מסך הברזל.

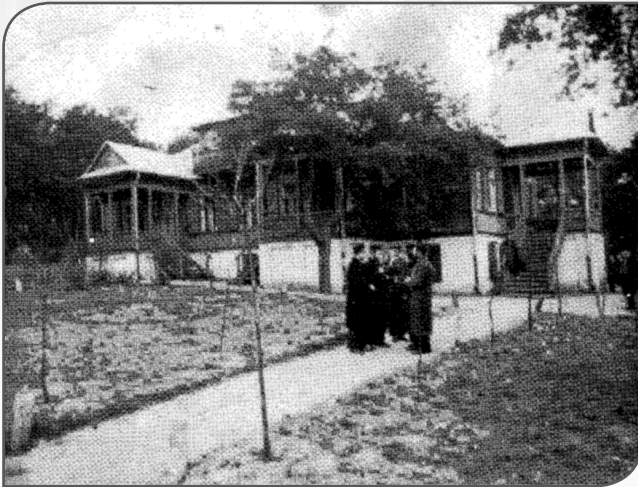
דוגמא לרצון זה של הרבי ניתן לראות בביטוי מיוחד מפי ה'ק': הרבי נענה לבסוף להפצרותיהם של יהודי וורשא ובשלהי חודש שבט מגיע לביקור בן מספר שבועות בעירם. בליל ש"ק פ' תרומה, במעמד קהל אלפים מחסידי פולין השמיע הרבי מאמר ד"ה "ועשו לי מקדש". לאחר מכן התבטא "מיט דעם מאמר ועשו לי מקדש, האב איך קונה געווען ווארשא" (=עם המאמר "ועשו לי מקדש" קניתי את וורשא).

על-מנת להבין את המורכבות בהשקעת הרבי בענייני חיזוק היהדות

המשפיעים ששמשו ה'רועים' של ארגון 'אחות תמימים'

בית הספר הראשון של ארגון 'אחות תמימים' ב-1882

בוורשא (המוזכר לעיל) נועד עם רבה של וורשא - הגאון האדיר רבי מנחם זעמבא הי"ד, חסיד גור מגדולי הדור ההוא. בעת פגישתם הצר הרבי על המצב ובא בהצעה ובקשה לייסד "כולל אברכים גדולי תורה אשר אולי יעלה בידנו להקים עולה של תורה". ברור הדבר כי מאחורי יוזמה זו מסתתרת כוונה נוספת, והיא החדרת לימוד חסידות חב"ד אצל יהודי אירופה, חסידי פולין וליטאים. הרמ"ז מבין את גודל החשיבות, אך העניין מתעכב עד שעולה שוב על סדר היום בתחילת שנת תרפ"ט.

סביב נושא לימוד החסידות ככולל זה נסוב דיון בין הרבי לרמ"ז (ראה מסגרת). הרעיון יצא לפועל רק בקיץ תרצ"ג עם מעברו של הרבי לדור לצד הישיבה בוורשא.

תנופה אדירה בהפצת המעיינות

בראשית שנות הצד"ק עוסק הרבי בדרך חדשה להפצת המעיינות, והיא תרגום ענייני החסידות מלשון-הקודש לשפות המדוברות אז בקרב השכבות השונות בעם היהודי. לטובת העניין בוחר הרבי לגייס דווקא את אלו אשר 'שנו ופירשו' למראה עיניים, אנשי רוח ציונים ומשכילים שהיו בעבר תלמידי 'תומכי תמימים' בלובאוויטש אך יחסם החם לעדת החסידים נשאר גם לאחר מכן.

ניתן לראות את המכתב שנכתב בתחילת המהלך לאחד מהנ"ל: "ענין אחד שאני מתעניין בו, והוא אפשרות העתקה של עניינים שונים מדא"ח ואיזה פרקים מספר התניא וכד' לשפות אירופא (אשכנזית, צרפתית, אנגלית) וגם לאידיש המדוברת בין היהודים...". בשונה מימינו בהם ספרי חסידות נפוצים ביותר בשלל שפות, היווה צעד זה פריצת דרך משמעותית בהפצת המעיינות. באותם הימים לשון הקודש הייתה שפת העוסקים בתורה. צעד זה הנגיש לראשונה את תורת החסידות לעמא דבר.

טכניות שונות, האסיפה מחליטה לגבי אורח הכבוד והנואם הראשי בכינוס: "לבקש את חתנא דבי נשיאה, הרב רמ"מ (=כ"ק אד"ש מה"מ) לחזור על ההתעוררות מאמר".

ואכן נשלחו לרבי בשורות טובות מהמעמד: "בזה הננו יכולים לבשר לכ"ק, כי הוצאנו אתמול, בע"ה, מן הכח אל הפועל את הצעת כ"ק בענין התועדות החבורות לומדי דא"ח... ההתועדות נמשכה לערך מ-9 שעות בערב עד השעה ה-2 בלילה... חזרו דא"ח, השתעשעו, התעוררו והתחזקו. יש לקוות שע"י ההתועדות הזאת, יתרבה בע"ה מספר הלומדים דא"ח, הלומדים מכבר יתחזקו בשיעוריהם".

החיזוק אצל נשי ובנות ישראל

במקביל לפעולות אלו מתעסק הרבי ללא הרף גם עם חיזוק היהדות בקרב נשי ובנות ישראל. הרבי עודד ופעל ליסוד 'אגודת נשים' בכל מקום. מטרתה היא החזקת טהרת המשפחה, כאשר כל אישה השומרת על דיני הטהרה נכתבת בפנקס החברה. הרבי יסד אגודות שכאלו הן מרחוק, וכמובן במסעותיו הרבים בשנים אלו. בכל מקום אליו הגיע הרבי עורר על ענין זה ויסד שם אגודה זאת.

כדרכו של הרבי, לפעול בתעמולה בשפתו של קהל היעד, מבקש הרבי משני אנשי אקדמיה יהודים מובילים בתקופה ההיא אתם עמד בקשר, ד"ר אליהו יונג וד"ר סמטליין, לכתוב מאמרים בנושא זה עבור הנשים היהודיות. הרבי מדפיס את מאמריהם בחוברות מיוחדות באנגלית ובאידיש, ומפרסמם בהיקף רחב.

באגרת לר' יוסף פלייער משיקגו - בה מצר הרבי על מצב טהרת

באותה התקופה פתח הרבי בפרוייקט אדיר ונותן לו את שמו: "הוועד להרחבת לימוד דא"ח". במכתב משלהי תרפ"ט פונה הרבי בקריאה נרגשת לכלל עדת החסידים: ". . . בואו להכתב בספרן של חסידים ואנשי מעשה, ובזה תביאו ברכת אבות קדושים אל בתיכם. אחיי ורעיי! בואו והתייצבו בשורה הראשונה של עבודה ופועל טוב בקביעות שיעורי לימוד דא"ח . . . איש איש מכם יעמוד חזק על משמרתו משמר הקודש...".

כעבור תקופה קצרה פעילות הוועד כבר מעוררת הדים בעולם היהודי כולו. מכתב הרחמ"א חדקוב לרבי בעת ביקורו הידוע בארצות-הברית: "יכול אני לבשר לכ"ק, כי התועלת מקיומו של הוועד להרחבת לימוד דא"ח, מתגלית יותר ויותר. בתי מדרש כאלה, שמי יודע כמה זמן כבר, לא נשמע שם מאמר דא"ח, נוסדו בהם שיעורים קבועים ללימוד דא"ח, ולא רק נוסדו כי אם קיימים כבר, תודה לא-ל, איזה חדשים, ויש לכן לקוות, שבע"ה יתקיימו גם להלן, ויפרחו ויביאו פירות" כוונתו כפשוטו היא לקירוב יהודים חרדים, וצירופם לחב"ד.

לאחר מכן כותב בהתרגשות "לפני זמן קצר נוסף שיעור לדא"ח בעוד בית מדרש אחר בריגא, שאולי לא פיללנו כלל, שיוכל להווסד שם כזה. ואחר שנוסד שעור גם בבית המדרש הנ"ל, יכולים, כנראה לי, לומר, כי עכשיו קיימים כבר שיעורי דא"ח בכל בתי המדרש החסידיים בריגא".

ביוזמת הרבי מתקיים כנס מיוחד למשתתפי השיעורים ברחבי ריגא. סיכום אסיפת היערכות לקראת הכנס נשלח לרבי: "הישיבה מחליטה לכן להגשים את ההצעה הנ"ל ביום א' הבעל"ט" לאחר החלטות

כשמייעצים לרבי כיצד לנהוג...

בשנת תרצ"ד, חזר הרבי - מוורשא - לביקור בריגא. במעמד אלפים - חסידי חב"ד וחסידים פולין, אמר המשך עמוק (לא יצא לאור לע"ע). ובעיצומו הפסיק את אמירת המאמר. הסיבה לכך היתה מכיון שבאותה התקופה הייתה התעוררות רבה בקרב אנ"ש לקרב את חסידי פולין לחסידות.

כאשר הגיע הרבי הקודם ראו זאת אנ"ש כהזדמנות טובה לקרב אותם גם ל'נותן התורה'... אך לפתע החל הרבי לומר מאמרים עמוקים ביותר וחסידים פולין לא הבינו אותם. מישוהו רמזו לרבי כי המאמרים לא מובנים, ומאז הפסיק הרבי לומר מאמרים עמוקים. לאחר מכן אמר הרבי שהוא רצה לתת לחסידים את 'השומן המובחר' וכעת יתן 'א צוקער לעקאח' (=עוגיה מתוקה). חתנו כ"ק אד"ש מה"מ הביע תרעומת על כך שחסידים מתערבים בענייניו של הרבי.

הרבנית שטערנא שרה נ"ע עם בנות 'אחות תמימים'

המשפחה בקרב הנשים ומורה לו דרכי פעולה מפורטות בתחום זה - כותב לקראת סיום המכתב: "הנני שולח לו אלף אכסמפליארים (=עותקים) מהמאמר של הד"ר סמעטליין שי' ומאה מהמאמר של הד"ר רבי יאנג שי". הרבי גם מבקש למכור כל חוברת ב-5 סנט ולחתום על השער באנגלית "מחירו 5 סענט" על-מנת לייקר בעיני הקהל את הקובץ ובשביל שיקראו זאת.

ומכאן אנו עוברים לאגודה נוספת שהקים הרבי בשנים אלו. תחילת העניין, כך נראה, נעוצה במעשה. בחורף תרצ"ו השתדך בנו של ר' מרדכי דובין. אבי החתן חפץ בכך שהכלה המיועדת תלמד חסידות קודם החתונה, ומבקש את ר' מרדכי חפץ "ללמוד דברי חסידות עם המיועדת להיות כלתו למז"ט".

היות והעניין היה ללא תקדים, שואל הר"מ חפץ את הרבי בעניין. הרבי משיב אשר "נכון הדבר במאוד" ומסתמך על דברי כ"ק אדמו"ר מוהר"ש כי בגזע החסידים אין חילוק בין חינוך הבנים לחינוך הבנות. אם לא די בזאת, הרבי מצרף הוראות מפורטות והצעות מעשיות כיצד יש לנהוג בהנחלת דא"ח לבנות החסידים.

ההשערה היא כי צעד זה הביא, זמן קצר לאחר מכן, לפתיחת אגודת 'אחות התמימים'. האגודה נתייסדה תחילה בריגא, ובמשך זמן קצר התפשטה לריכוזים נוספים של אנ"ש במדינות אלו. פעולות רבות מיוחסות לארגון זה. שיעורי לימוד חסידות, התועדויות ביומי דפגרא, וכו'.

המפתיעה שבפעולותיהן היא תרגום והדפסת אגרותיו של הרבי. דוגמא אחת לכך: בשנת תרצ"ז מודפסת בריגא אגרת יסודית המתיחסת לשאלות בעניין חסידות חב"ד וכו', מתורגמת מלה"ק לאידיש, על השער נכתב "די מאראלישע און דערציערישע באדייטונג פון חסידות חב"ד אן ענטפער פון כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש אף א בריוו פון דייטשלאנד. איבערזעצט פון לשון קדש אף אידיש פון ב. גאדין און ח. מיכילאווער חברות פון אחות תמימים". (=המוסר והמשמעות החינוכית של חסידות חב"ד. מענה של כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש שהשיב על מכתב מאשכנז. תרגמו ללשון הקודש מאידיש: ב. גאדין וח. מיכילאווער, חברות 'אחות התמימים').

הרבי מינה שלושה חסידים כ'רועים' הממונים על הדרכת הבנות במסגרת הארגון: הר"מ חפץ, הרא"ח אלטהויז, והרא"א אשעראוו שו"ב.

תקופת וורשא

באלול שנת תרצ"ג מעתיק הרבי את מושבו מריגא לוורשא - הלב הפועם של היהדות החרדית העולמית. שם ממשיך בתנופה בפעולותיו

לחיזוק היהדות הכללית והפצת המעיינות.

הריכוז היהודי והחרדי בעיר זו מאפשר פעולה רבה לאין ערוך בקירוב יהודים לליובאוויטש. ניתן לראות זאת במכתב שנכתב ממזכירות הרבי לא' מאנ"ש ברוסיה בתקופה זו על סדר אמירת המאמרים בוורשא: "בד"כ בכל ש"ק מאמרי כפי שהי' בליובאוויטש בזמן קבלת שבת. ובש"ק בקר באים לחזרה, וחזורי' המא' כל היום ש"ק. ואחר [מנחה] מתקבלים בביה"כ שבדירתו (אשר שם היא אמירת דא"ח), [ובאים] מאנ"ש שי' [וגם] מהתלמידי' שי' [וחוזרים] ברבים, ובאים עם רב מאנשי פולין שהתקברו לשמוע דא"ח...".

באותה העת נמשכת בכל תוקף הפעילות בכל מרכזי היהדות האחרים, ובראשם בריגא, אותה עזב הרבי זה-עתה. תיאור אותנטי מהחיים החסידיים בריגא לאחר שפנה הדרה, המתאר את המשך הקאץ וההתקשרות הבערת גם בעת זו, ניתן למצוא במכתב רעים אותו שלח ר' אליהו חיים אלטהויז שהתגורר בריגא לידידו ר' יחזקאל (חאטשע) פייגין, מזכיר הרבי: "מנין אדמו"ר שליט"א, שמו מוכיח עליו, כי הוא ה"מרכז" החסידי שער של כל המניינים, לשם מתאספים בכל יומא דפגרא השייך לחסידי חב"ד, מכל המניינים בלי שום הזמנה, שם לומדים דא"ח ברבים בכל יום ויום, וכל מי שלבו ער להתקרב לאילנא דחיי, יודע הוא אשר צריכים לבוא "אין ליובאוויטש רבינס מנין" - כן הוא נקרא בפי כל, ונדמה לו כאלו הוא בא להיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

"לשם יבואו לשאול משלום כ"ק שליט"א, לידע אם בביתו הוא כ"ק שליט"א, מי שנצרך לו לכתוב פ"ג, או מכתב עם שאלת עצה מכ"ק שליט"א, יודע הוא אשר שם "אין רבינס מנין" ימצא תמיד את מי ששייב לו, ומי שביכולתו להפיק רוחו, שם ישמע חזרה מהמאמרים החדשים, שם ישיג א' קונטרס, א' שיחה, א' כשרה'ן ט"ק, א' ליובאוויצר פעקיל ציצית, שם "ליובאוויץ" לא ימוש מפי המתפללים, ושגור תמיד

שם "ליובאוויץ" לא ימוש מפי המתפללים, ושגור תמיד בפי כל אחד ואחד של אנ"ש שי' המתפללים בהמנין כאלו הוא חי (=הכוונה, כאילו הרבי עודנו נוכח כאן וממילא המניין חי'...)

בפי כל אחד ואחד של אנ"ש ש' המתפללים בהמנין כאלו הוא חי (=הכוונה, כאילו הרבי עודנו נוכח כאן וממילא המניין 'חי'...).

"לא אגזים אם אומר כי לא יעבור גם יום אחד, אשר לא יסופר איזה מעשה מליובאוויץ - עצמה (=וורשא, ליבאוויטש דאז), או מחסידי ליובאוויץ, אחר התפלה בבקר, או אחר לימוד שיעורי דא"ח בערב. וכדוגמא מעין דוגמא "די קליינע זאל אין ליובאוויץ" בעת דער רבי איז אין אויסלאנד, און די תמימים זיינען אין גרויס'ן זאל, אבער עס פילט זיך פארט עפיס א חיות. (=המניין בריגא הוא ע"ד ובדוגמת איך שהיה 'הזאל הקטן בליובאוויטש' בזמן בו הרבי שהה בחו"ל, והתמימים שהו בזאל הגדול ובכל זאת הרגישו מעט חיות) יותר אין מלה בלשוני לתאר לפני כת"ר, ובמלה אחת 'דעם רבינס מנין', והבן".

"ויקנאו בו אחיו"

ניתן להבין את ההצלחה האדירה שנחל הרבי בפעולותיו ברחבי אירופה, ע"פ צרות העין של ידידיו גדולי התורה שהייתה מנת חלקן באותו הזמן.

בהתוועדות מוצש"ק יו"ד שבט תשל"ד, התייחס כ"ק אד"ש מה"מ לתקופת שהותו של הרבי הריי"צ בפולין, שהייתה בבחינת "ויקנאו בו אחיו". בימים אלו היתה ישיבת תומכי תמימים בוורשא לשם ולתהילה, ורבים רבים נהרו אל הישיבה ולתורת חב"ד, גם מחוגים אחרים מיהדות פולין. במקביל הפצת מעינות תורת החסידות בוורשא ע"י הרבי הריי"צ גרמה אף היא לרבים וטובים לעזוב את שיטתם הקודמת ולדבוק בתורת חב"ד.

בשיחה דיבר כ"ק אד"ש על חייו של בעל ההילולא - הרבי הריי"צ, וחילקם לג' תקופות (תרגום חפשי ללא אחריות כלל וכלל): "... לאחר מכן היתה תקופה שניה: משנת תר"צ ועד שנת ת"ש. בשנים אלו היתה קביעות המקום בליטא ולאחר מכן בפולין. ואפילו כאשר הרבי היה בריגא, גם שם היתה ההכרה שזהו ענין עראי בלבד, עד שיעשו ההכנות הדרושות שיאפשרו לקבוע את המקום במדינת פולין, שבאותה שעה היו בה ריבוי מבני ישראל, עם אפשרויות בלתי מוגבלות להפצת התורה והיהדות. . . אז היה זה בדוגמת הכתוב "ואביו שמר את הדבר" והיה גם הענין המובא בחצי הפסוק שקודם לכך וכו'. ואין כאן המקום להאריך בזה.

גם דבר זה גרם לקשיים גדולים בנוגע להפצת התורה והיהדות, אך מצד ענין ותוכן אחר - ענין של "ויקנאו בו אחיו". ואף על פי כן, ביודעו שמדובר ב"אחיו", וביודעו כי "ואביו שמר את הדבר", שהקב"ה שולח אותו בשליחות, הרי כפי שאינו דומה המסירות נפש בשעה שפועלים זאת באדם עצמו, לבין לשלוח אדם אחר לתוך האש, כך אין זה בדומה הקשיים כאשר עומדים נגד גזירת המלכות, לקשיים בשעה שעוסקים בהפצת היהדות, למרות שיודעים כי בה בעת "ויקנאו בו אחיו".

ובלשון דומה, בלקו"ש חלק ח"י:

"... בתקופה השניה הרבי היה במדינה כזו בה התגוררו כמות גדולה מאחינו בני ישראל, והיה זה מקום מתאים להפצת תורת החסידות באופן רחב ביותר -

אך שם היה הדבר כרוך בהגבלות, שסיבתן הייתה "ויקנאו בו אחיו"; והרבי, ביודעו כי "ואביו שמר את הדבר" שהקב"ה גם שם הטיל עליו

אין בכוונתי להתפלפל בזה, אלא לדבר צורה גלויה וברורה: נהוג בעולם שכאשר מתכוננים לאורח עושים הרבה הכנות משך זמן לפני זה, שבועיים לפני בואו כבר מכינים את הבית מנקים את כל הפינות, וכל בני הבית מדברים אודות בואו, עד שמספרים גם לשכנים ואומרים להם: הנה בעוד זמן קצר יבוא האורח שלנו אבינו אחינו וכדומה, אשר עליו אנחנו מחכים.

עכשיו הזמן קרוב מאד לביאת המשיח, כאשר משיח מגיע צריך הרי להתחיל להתכונן לקראת האורח!! רחצו והזכו!! צריכים אנו לרחוץ ולנקות את עצמינו לקראת האורח שמגיע, וכן את הבית ובני הבית, בכל מקום צריך לנקות, וכן יש לתקן את אופן האכילה והשינה, ואת אופן הישיבה, והתיקון צריך להיות כל אחד לפי ערכו ומצבו: שו"בים, בעלי בתים, בעלי מסחר, ויושבי אהל.

משיחת ב' דחג השבועות תש"א - כמה שבועות לפני כ"ח סיון

את השליחות להפצת התורה והחסידות - עבד שם את עבודתו במסירות נפש".

בהמשך לתקופת וורשא, העתיק הרבי את מושבו יחד עם הישיבה לעיירה אטוואצק, משם המשיך לנהל את פעילותו בד-בבד עם מסעות חיזוק לריכוזים יהודיים שונים.

חצי כדור התחתון

עם פרוץ המלחמה נדד הרבי חזרה לוורשא, על-מנת לנסוע משם לריגא. בפועל הדבר התעכב מסיבות שונות והרבי ומשפחתו נאלצו להעביר חודשים ארוכים תחת הפצצות המטוסים ואימת המלחמה.

בסיומה של תקופת נדודים וקשיים מרובים בהשגת האישורים והרישיונות הנצרכים - הגיע הרבי צלחה לחופי ארצות הברית, ושמחתו הושלמה ביום הבהיר כ"ח סיון עת הגיע חתנו - כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א - איש וביתו - לחוף מבטחים בארצות הברית.

הרבי הריי"צ ממשיך בתנופה אדירה בפעולותיו הענפות - כעת, בחצי כדור התחתון - בעיקר באמצעות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, המתמנה ע"י חותנו תיכף לאחר בואו כיו"ר ועד הפועל של מחנה ישראל, מרכז לענייני חינוך, והוצאת ספרים קה"ת.

לאחר מכן מתמנה לעורך ראשי ב'ספריית - אוצר החסידים - ליובאוויטש', ומתחיל בתנופת הוצאה לאור של ספרים, קונטרסים וחוברות בהוספת הגהותיו והערותיו. כל זאת לצד שורת פעולות נוספות שאין כאן המקום לפרטם. לאחר הסתלקות כ"ק אדמו"ר הריי"צ, עת עטרת הנשיאות עוברת לכ"ק אד"ש מה"מ - מתחילה תקופת השיא, דור השביעי.

"רואים בפועל, שאע"פ שבכל דורות ומקומות אלו היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה - הרי דוקא ב"חצי כדור התחתון", שבו מתן-תורה לא הי' (בגלוי) - היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז, יותר מבדורות ומקומות שלפני כן, עד באופן שזה מגיע לחוצה שאין חוצה ממנה - כפי שרואים בפשטות".

לפני זמן קצר נוסף שיעור לדא"ח בעוד בית מדרש אחר בריגא, שאולי לא פיללנו כלל, שיוכל להווסד שם כזה. ואחר שנוסד שיעור גם בבית המדרש הנ"ל, יכולים, כנראה לי, לומר, כי עכשיו קיימים כבר שיעורי דא"ח בכל בתי המדרש החסידיים בריגא

הרבי נותן לנו כח להסכים שיש נאן גאולה!

כ"ח סיון תשמ"ז: "החלטנו לארגן התוועדות גדולה, אבל לא שיערנו שהרבי יתייחס לנך, ועוד נל נך מהר". כ"ח סיון תנש"א: "בשעתו לא הבנו את האוצר שיש לנו בידים. אבל היום, נשאני מסתכל בשיחה, אני מתפלל איך לא הבנו את גודל החידוש". כ"ח סיון תשע"ז: "נשהרבי אמר את השיחה היה קל לראות גאולה. אך היום צריכים נוחות נפש חזקים כדי להסכים שהגאולה נאן". הרב זלמן ליברוב, שליח הרבי מלך המשיח שליט"א בפלטבוש - עיר המלך, בהתוועדות חסידיה לרגל היום הבהיר

בתקופה שלאחר מכן, כאשר יצא לאור אגרות קודש של הרבי הקודם, היסב אחד התמימים את תשומת ליבנו למכתב של הרבי הריי"צ מכ"ח סיון תש"א, שבו כותב: "הנני בזה לבשרו אשר בתי מרת חי' מושקא ובעלה חתני הרה"ג הרמ"מ שי' שניאורסאהן באו היום צלחה לפה". כמובן שמידי קישרנו את זה לדבריו של הרבי שליט"א על הרבי הריי"צ, שזהו יום מיוחד של תחילת הפצת המעיינות.

באותה תקופה זכיתי להיות במערכת הערות של הישיבה במוריסטאון. הסדר היה שעל הקבצים שייצאו לאור בסמיכות ליומא דפגרא כמו ר"ח כסלו או י"א ניסן, היינו מציינים את המאורע בתאריך הרשום על כריכת הקובץ.

לאחר המעשה הזה – כאשר הגיע הקובץ של ש"פ שלח באותה שנה, כתבתי "יו"ל לש"פ שלח – כ"ח סיון". למעשה, היה זה דבר חידוש של ממש להתייחס לתאריך זה.

בשנה שאחר כך, תשמ"ה, הגעתי ל-770. הבחורים אז החליטו לעשות חגיגה לרגל כ"ח סיון. ערכנו התוועדות בזאל הקטן בחדר שני והיה מאוד שמח.

זכורני ששאלו אז, איזה ניגון קשור ליום ההצלה של הרבי? ואני השבתי שאם היינו עומדים בכ"ח סיון, והנה הרבי מגיע, ודאי היינו מנגנים 'מארש נפוליון'. התחילו לנגן את הניגון, ורקדו ממש הרבה זמן, אולי שעה, לרבות על השולחנות וכו'... במהלך הריקודים אחד הבחורים אף שבר בטעות חלון. התמימים יצאו החוצה ורקדו גם מעל על הטנק... בקיצור, היה שמח.

לשנה הבאה, בחודש סיון תשמ"ו, הגדלנו לעשות. החלטנו, כמה בחורים, שהשנה יש לערוך התוועדות רצינית יותר עם נואמים, לכבוד יום הבהיר כ"ח סיון, ולהזמין גם את אנ"ש להתוועדות.

התכנית הייתה לערוך את ההתוועדות למעלה בזאל הקטן (אז לא

כ"ח סיון תנש"א. יום טוב אחד, יחיד ומיוחד. יום טוב שנתחדש בדור השביעי, ששייך במיוחד לדור השביעי וכל ענינו הוא מעלת הדור השביעי והשלמת העבודה. לשיחת חג ביום טוב שכזה, מוכרחים היינו להתיישב בהתוועדות עם אחד ממפורסמי השלוחים בחצי כדור התחתון, שגם זכה בתור בחור ב-770 להיות קשור לאירגון חגיגות הבראשית של יום זה.

הרב שניאור זלמן ליברוב, שליח הרבי שליט"א מלך המשיח בפלטבוש – ניו יורק עיר המלך, ניאות לשתף את התמימים בזכרונותיו מ-770 מאז, וכן להעלות תובנות והרהורים בשיחה הנפלאה של חג היובל, כ"ח סיון תנש"א.

...

הרב ליברוב, מספרים שהיית קשור לארגון ההתוועדות בכ"ח סיון בשנת תשמ"ז – הפעם הראשונה שהתקיימה התוועדות לרגל כ"ח סיון ב-770 באופן רשמי. איך בעצם הכל החל?

יום ההצלה של הרבי – כ"ח סיון לא היה ידוע לנו, החסידים. בשנת תש"א כמובן חגגו זאת עם כל השטורעם, אך הדבר לא המשיך לשנים הבאות וממילא לא ידעו אודותיו.

בכלל, כל העניין של תאריכים, יובל שנים וכו' – הינו בעיקר חידוש של הרבי מלך המשיח שליט"א. כך שאפילו לו היו יודעים את התאריך – לא בהכרח שהיה עולה בדעתם של החסידים שיש לציין זאת...

כיצד הכל התחיל? באחת השנים, בתחילת שנות המ"מים, התחיל הרבי לדבר על ט' אדר – יום הגעתו של כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע לארצות הברית. הרבי דיבר על כך שזהו יום מיוחד בכך שבו התחילה הפצת המעיינות גם בחצי כדור התחתון.

השטורעם הגדול שהתעורר כתוצאה מכך השפיע, כמובן, על ההתוועדות שעתידה הייתה להתקיים במוצאי אותה השבת – שאליה נהרו רבים מאנ"ש וכמובן התמימים. ההתוועדות הייתה שמחה במיוחד, ובאמצעה אמר ר' ישראל שם טוב: "כעת יורדים וממשיכים את ההתוועדות למטה". לקחנו את כל הפארבייס'ן וכולם ירדו למטה, והשמחה התגברה עוד יותר.

הנואמים היו כאמור, הרב פויזנר והרב פוגלמן. אגב, חלק מהסיפורים שהם סיפרו נכנסו אחר כך – בשנת תנש"א – ל'קובץ כ"ח סיון - יובל שנים'.

אולי אכן כדאי להתייחס לכ"ח סיון של שנת היובל, ולחלוקת אותו הקובץ.

כבר במבט ראשון, אפשר לקלוט את החידוש העצום שבחלוקת אותו הקובץ.

אם בודקים מה היו הקונטרסים שחילק הרבי עד אז – רובם ככולם היו מתורתם של רבותינו נשיאנו הקודמים: מלבד ספר התניא, כמובן, חילק הרבי מאמרים של הרבי ה"צמח צדק", הרש"ב והרי"צ, קונטרס 'החלצו' או קונטרס 'עץ החיים'.

כאן, אבל, מדובר על משהו אחר לגמרי: הרבי מחלק קונטרס הכולל תורה של עצמו, עם סיפורים עליו ועל הצלתו! זה היה דבר חסר תקדים.

באותה חלוקה היה גם ענין מיוחד מאוד, שהרבי מזכיר גם בשיחה המוגהת:

הרבי חזר אז מהאזהל, ונכנס לתפילת מנחה, שאחריה נאמרה ברכת אנ"ש ושיחה ולאחר מכן מעריב. חלוקת הקובץ היתה אמורה להתקיים מיד אחרי מעריב, וחלוקה כזאת לוקחת כמה שעות. ומכיון שלא כל הקבצים הגיעו, הודיע הגבאי שתהיה כעת הפסקה עד חלוקת הקונטרסים.

אך הרבי הגיב מיד ואמר, שבמקום "הפסק" – נעשה "המשך"! ואז פתח בשיחה שניה עד חלוקת הקונטרסים.

כמובן, שאצל חסידים זה מתקשר לתאריך הבא בלוח השנה החב"די,

היה מקובל כלל לערוך התוועדות למטה, כפי שהנוהג היום. אפילו ההתוועדות של ר"ח כסלו התקיימו למעלה). הזמנו את הרב לייבל פויזנר והרב צבי פוגלמן, שהיו בשנים הראשונות, על מנת שיספרו אודות ההגעה של הרבי לארצות הברית ועל הפעילות בימי בראשית [ראה בכתבה הסמוכה – 'תנופה חדשה' – את רשימת הסיפורים שסופרו בהתוועדות].

התמימים, מארגני ההתוועדות, רצו להכניס בקבוק משקה לרבי על מנת לקבלו בהתוועדות, כנהוג. ביקשנו מר' מאיר הארליג שיקח את המשקה מהרבי, ולכולם הודיעו שתתקיים התוועדות במוצאי שבת (בשנה זו כ"ח סיון חל בשבת).

השאלה הגדולה היא, כמובן: איך התייחס הרבי שליט"א עצמו לכל זה?

בהתוועדות ביום השבת, כ"ח סיון, הגיעה ההפתעה הגדולה.

מהלך ההתוועדות אצל הרבי היה בדרך כלל די מסודר. השיחות הראשונות היו מענייני דיומא. בשיחה השנייה אמר הרבי מאמר כעין שיחה. ובשלישית היו רש"י שיחות וכו'. כאשר רצה הרבי לדבר על עוד עניינים (השייכים למצב בארץ הקודש, או בין חסידים, וכד') – היה מדבר על כך בסוף ההתוועדות.

והנה בשבת קודש זו, החל הרבי לדבר כבר בתחילת ההתוועדות – על הפצת המעיינות בחצי כדור התחתון! הדבר היה להלם של ממש. אף אחד לא שיער שהרבי יתייחס לכך, ועוד כל כך מהר... ההפתעה ממש הגבירה את השטורעם בכל הענין.

בכלל, הרבי לא כל כך התייחס בצורה גלויה לכל הקשור לתאריכים הפרטיים שלו. אפילו בר"ח כסלו זה לא היה ממש בגלוי. ובמילא מובן, עד כמה גדולה הייתה ההתרגשות כאשר הגיעה ההתייחסות הזו.

בחלוקת המשקה, ניגש ר' מאיר הארליג והכריז על ההתוועדות לכבוד יום ההצלה של כ"ק אדמו"ר שליט"א. הרבי חיך ותיקן אותו "איש וביתו"...

בשלב מסויים הגעתי למסקנה שצריך מסך וידאו. יחד עם תמים נוסף – קנינו מסך, וחיברנו את זה למסרטה של ר' חיים ברוך הלברשטם, שכבר הסריטה גם כן. מאז היה בחוץ שידור חי מההתוועדות בוידאו, לכל האורחים שלא התאפשר להם להיכנס.

גם כיום חייבים להשתדל להביא כמה שיותר יהודים לרבי. לאורך השנים ראיתי ורואים במוחש, את ההשפעה העצומה שיש ל-770 על כל יהודי באשר הוא שמגיע לבקר כאן – גם כאשר לא רואים את הרבי.

כשאנחנו מעיינים בשיחה המיוחדת, על שלל המעלות והגילויים הנפלאים, ומחפשים בה הוראה ישירה אלינו; מה ה'תכלס' בשיחה?

באותה השיחה השניה שהוזכרה לעיל, אחרי ה'המשך', ישנם מילים מופלאות של הרבי – שהקב"ה זקוק לכך 'שהיהודי מסכים, ויתירה מזו – שהוא רוצה זאת ומכריז, שלא זו בלבד שהגיע זמן גאולתכם אלא שישנה כבר הגאולה בפשטות'.

על המילה "מסכים", הרבי חוזר חמש פעמים! הפעם, גם אלו שמסתכלים על הרבי במבט 'מפוכח', לא יצליחו להסביר את זה...

אנחנו לא מבינים ברבי כלום, אבל אולי אפשר לנסות להסביר את הענין:

הרבי דורש כאן דרישה לא קלה ולא פשוטה... הרבי לא מסתפק בכך שיהודי יקלוט ש"הגיע זמן גאולתכם", אלא לקלוט שהגאולה כבר נמצאת כאן בפשטות! הרבי רוצה ש"נסכים", שנחיה עם זה שהגאולה כבר כאן.

אפשר לדבר ולנאום ארוכות על התקשרות וחסידות, ובסוף לדבר גם על משיח. הרבי דיבר על כך בהזדמנות ואמר שישנם אלה שעושים טובה ואומרים בסוף "ובא לציון גואל"... כשהרבי דורש להסכים שהגאולה כאן, זאת אומרת שמוכרחים לחיות עם זה בכל רגע. שהגאולה תהיה חדורה בכל דבר כענין מרכזי.

ובמה זה מתבטא? מהי, למעשה, הדרישה של הרבי להסכים ולהרגיש שהגאולה כאן?

את הכותרת המוצלחת ביותר לחיים על פי דברי הרבי, בהתאם לתקופה שבה הגאולה כאן, נותן הרבי בעצמו – בשיחה הידועה, בכ"ח ניסן: "אורות דתוהו בכלים דתיקון".

ג' תמוז: כשמסתכלים על הרבי בצורה גשמית ('הרבי חזר מאוחר מהאוהל ולא אכל מאומה כל היום, ועכשיו עומדת להתחיל חלוקה של כמה שעות... הרבי צריך לנוח...') – עלולים לחשוב שיש חלילה 'הפסק'...

אבל הרבי רוצה שאנו החסידים נסתכל על הרבי כמו שהוא באמת. נראה את הפנימיות של הרבי ולא את החיצונית, ואז יהיה לנו ברור – שאין שום הפסק, ורק המשך! הכל ממשך, בלי לעצור ובלי להתבלבל משום דבר [ראה גם במדור 'וויקען זיך אין דברי הרבי'].

נקודה נפלאה נוספת המוזכרת בשיחה, כנראה לראשונה בתורת הרבי, היא העובדה שהמקום הראשון בו תתחיל ההתגלות הוא 770. איך הגיבו החסידים כשמעו מהרבי גילוי נפלא כל כך?

למען האמת – כשנמצאים ליד הים, החול הכי יבש. כשמענו מהרבי עוד ועוד גילויים, לא הבנו את האוצר שיש לנו בידים. אבל היום – כשאני מסתכל בשיחה – אני מתלהב הרבה יותר מאשר אז, ומתפלא איך אז לא הבנו את זה...

הרי אלו דיבורים יוצאים מן הכלל! הרבי מגלה לנו שכאן ב-770 מתחילה הגאולה. מכאן בעצם הבסיס לקונטרס בית רבינו, שהוא ההסבר הכי יסודי בתורת הרבי אודות מעלת ביתו של נשיא הדור. השיחה הזו אמורה לשנות לנו את ההסתכלות על 770.

ובדורנו, אין לנו את האפשרות לשמור את הענין לעצמנו. כשאנחנו קולטים אפס קצהו ממעלת 770 המבוארת בשיחה – מובן שאנו מוכרחים להביא כמה שיותר יהודים ל-770, לרבי.

אני זוכר שבהתוועדויות של הרבי היו מגיעים המון חסידי פולין לראות את הרבי. המקום שלי היה ליד המעבר, בו הרבי עובר בהיכנסו להתוועדות; היו הררי ספסלים ובסופם עמדה פירמידה קטנה, שבחלקה העליון הייתה עומד. באמצע ההתוועדות הייתי רואה הרבה אורחים מגיעים, והייתי יורד ונותן להם את המקום שלי (היה זה יום חול, ולכן היה פחות קשה לוותר – כיון שדרך הרמקול שמעו טוב).

קרה פעם שהגיעו אורחים רבים, ודאגתי שכל העומדים בספסל ירדו ויתנו להם את מקומם. קרה גם מצב שבו הייתי צריך להחליף את האורחים באורחים אחרים, נוספים...

בין הדברים אודות חלוקות הקונטרסים השונות מהרבי מלך המשיח שליט"א, נזכר הרב ליברוב בחלוקה המיוחדת והנדירה של קונטרס 'אהבת ישראל':

בי"א ניסן תשמ"ט, חילק הרבי את קונטרס 'אהבת ישראל' – קונטרס שיצא לאור בשנת תשל"ז, והרבי חילקו למשפיעים בחתימת ידו הקדושה, ולאחר מכן חילקו לקבוצות מצומצמות בעוד כמה הזדמנויות. כיון שהקונטרס לא הודפס במיוחד אלא חולקו רק העותקים שנשארו מתשל"ז – למרות שהיה קהל עצום, רק 200-300 קיבלו את הקונטרס, ולשאר חילק הרבי דולרים.

בדרך כלל לא הייתי מאלה שנדחפו. הרבי לא רצה שידחפו. אינני יודע כיצד, אבל המכבסה גרמה שקיבלתי קונטרס.

חשבתי על זה, וניסיתי להבין: למה עשה הוי' ככה? לכאורה זה לא הוגן שכל כך הרבה לא יקבלו. מה אשם מי שלא נדחף?! הגעתי למסקנה, שיש סיבה מיוחדת לכל אחד מאלו שזכו בזכות הנדירה הזו. אני יודע זאת ממני עצמי ומיהודי נוסף שראיתי בזמנו, אבל אני בטוח שגם לכל השאר ישנה סיבה, ובהזדמנות זו אבקש מכל

מי שעבר וקיבל לספר לי את סיפורו...

הסיפור שלי היה – בחלוקה קודמת של קונטרס 'החלצו', היתה כמות מצומצמת והרבה לא קיבלו. בסיום החלוקה הודיעו שתהיה למחרת, ביום שישי, חלוקה נוספת.

מכיון שהייתי אחראי על הטנקים, ולא נדחפתי בתור לעבור מהראשונים, החלטתי לצאת ולטפל בענייני הטנקים במשך זמן התור ולחזור לקבל קונטרס, אבל בפועל פספסתי... הרב גרונר הודיע שאלו שלא קיבלו יקחו מהמזכירות. הייתי עצוב, אבל לא הייתי אשם...

כשקיבלתי את קונטרס אהבת ישראל, חשבתי שזה פיצוי על הפספוס ההוא.

סיפור נוסף שראיתי אז – ניגש אלי ר' יוסל מוצ'קין ושאל איפה ניתן להדפיס צילומים מהקונטרס שקיבל מהרבי. בלילה, ראיתי אותו מחלק צילומים מהקונטרס לכל התמימים. אמרתי לו: "עכשיו אני מבין למה זכית לקבל את הקונטרס מהרבי"...

אני נזכר בניסיון גדול שהיה לי פעם בנושא: לאחר שיחת פורים תשמ"ז, שבה הרבי דיבר חזק מאוד על הבאת הגאולה, שב הרבי ועורר על הנושא בשבת שאחר כך – ש"פ ויקהל פקודי. השיחה כואבת מאוד דיבר הרבי על כך שלא היו כל תוצאות לשיחה הקודמת, ואף אחד לא עושה שום דבר...

התמימים התעוררו ופתחו מיזמתם "מטה משיח". אספו והתרימו סכום גדול – 10,000 דולר, ופנו לפרסומאי שיכין מודעה בעיתון בנושאי משיח וגאולה.

אבל אז, קיבל ר' משה סלונים – שהיה עסקן פעיל ונמרץ, ומראשי המטה – תשובה חריפה מהרבי, שכל הפעולות בנושא צריכות לעבור דרך צא"ח; וכך הסכום הגדול שנאסף עבר כולו לר' דוד רסקין, לצא"ח.

חשבתי אז מיד על רעיון: כאמור, הייתי אחראי על הטנקים, וצא"ח היו חייבים לי סכום גדול על הרבה מההוצאות ששילמתי עליהם והם לא החזירו. מאחר שבין כה הייתי צריך לקבל מהם את הסכום, רצייתי שאותו הכסף שנאסף אז יעבור אלי לכסות את החובות. אבל צא"ח סירבו לרעיון... הלכתי איתם לרב יהודה קלמן מארלו ע"ה, ונערך מעין דין תורה, שבסופו פסק הרב לצידם.

כמובן שלא היה לי קל לקבל את זה; אבל שמחתי, שיש לי הזדמנות לקיים את רצון הרבי, ולציית

להוראות הרבנים.

לסיום?

ערב ג' תמוז, זה הזמן לשנן שוב ושוב את ההוראה של הרבי בשיחה, שנשכים ונחיה עם הגאולה כאן!

בשעתו, כשהרבי אמר את השיחה, זה לא היה קשה כל כך. כשרואים את הרבי מול העיניים, זו ממש גאולה. אך היום – אחרי ג' תמוז – צריכים כוחות נפש חזקים הרבה יותר כדי לחיות כך. וזו הדרישה של הרבי מאיתנו, להחזיק בכל התוקף באמונה שהגאולה כבר כאן – אזי תיכף ומיד נראה אותה בגלוי.

המילים הקצרות האלו מבטאות דרך חיים שלימה, שאותה הרבי דורש על מנת לחיות עם הגאולה ולהביא אותה:

מצד אחד "אורות דתוהו", מוכרחים ללכת עם העניינים של הרבי בלי פשרות, עד הסוף. עלולים להיות כאלו שבשביל להפוך את נושא המשיח ל'מתקבל', יותר יזרקו את כל מה שקשור ל"תוהו", וישארו רק עם ה"תיקון"... זו טעות, כמובן, כי הרבי דורש גם "אורות דתוהו". ומצד שני, "תוהו" לבד זה גם קל – כי מה הבעיה ללכת ולצפצף על כל העולם!?

הרבי רוצה "תוהו" ו"תיקון" ביחד, וכאן זה מתחיל להיות קצת קשה... אבל יש לנו כח. כשהרבי דורש זאת – הרבי נותן את הכוחות.

אני זוכר שהייתי בתור בחור אחראי על הטנקים. "טנק" הוא דבר שכל ענינו הוא "לכתחילה אריבער", מעל העולם. אבל למרות זאת הייתי משתדל שהכל יהיה מסודר כמה שיותר (לפעמים הייתי משתדל שלא יגיעו כל כך הרבה ילדים לטנק. ילדים זה דבר נפלא, אבל קצת קשה לשמור איתם על הכלים דתיקון... לא כולם אהבו את זה. אבל התעקשתי). גם כשעושים דבר שהוא הכי "תוהו" שיש, חייבים להתאמץ ולהחדיר את זה ב"תיקון"!

לא קל בכלל להצליח לשמור על המינון המדויק.

בשביל זה צריכים להזהר כמה שיותר מלערב את הנטיות האישיות שלנו בפעולות של הרבי. פשוט להתבטל לגמרי לרבי, לנסות ככל האפשר לכוון לרצון הרבי כפי שהוא, ולא לערב כלל את שכלנו.

עבור זה גם נתן לנו הרבי את מורה הדרך – "שופטים" ו"יועצים": להקשיב להוראות של הרבנים ושל ה"עשה לך רב" האיש. לא תמיד זה קל לציית בביטול גמור לאדם אחר, אבל הנקודה היא שזה לא "אדם אחר" – זהו הצינור שבו בחר הרבי שליט"א כעת להעביר את רצונו הקדוש. אני אישית, כשאני מתייעץ עם ידידים מבינים וכיו"ב, מתאמץ מאוד לפעול על עצמי לקבל את התשובה שלהם ממש כמו תשובה מהרבי.

תנופה חדשה

תיאורים חיים מפי הרב צבי פוגלמן והרב יהודה לייב פויזנר על פעולות כ"ק אד"ש לאחריו בואו לחצי כדור התחתון. דברים אלו נאמרו בהתוועדות כ"ח סיון תשמ"ז בבית משיח - 770. ראוי לציין שהתוועדות זו היא הפעם הראשונה שהתקיימה התוועדות חסידיים לרגל כ"ח סיון. אחד המשתתפים העלה את הדברים על הכתב והדפיסם בתשורה להתוועדות ב-770 בכ"ח סיון תשמ"ז.

ימי בראשית

חרות בזכרוני, וכמו חי ניצב תמיד לנגד עיני, המעמד המרגש מהרגע הראשון שבו הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א בכ"ח סיון תש"א ל-770. למדתי אז בכתה הנמוכה (שלפני ה"זאל"), כתתנו תלתה בהחדר שהיום משמש כמשרד ל"מרכז", המורה שלנו היה ר' זלמן גורארי שי, אני זוכר, שברגע שהמכונית הגיעה, יצאו כולם לקבל את פניהם של כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית שתליט"א, כ"ק אד"ש יצא מהמכונית, עלה במדרגות, ונכנס ל-770 בפעם הראשונה, לאויש"ט. (ר' לייבל פויזנר).

מספר ימים לאחר כ"ח סיון (ולאחר שבירך הגומל), התקיימה ה"קבלת פנים" וההתוועדות הראשונה של כ"ק אדמו"ר שליט"א ב-770 בה"זאל" למעלה. בהתוועדות השתתפו רבים מאנ"ש והת', ובראשם רבני וזקני החסידים: המשפיע הרב שמואל לויטין, הרב ישראל דזייקאבאהן, הרב דובער ריבקין, הרב אלי' סימפסאן, הרב אברהם פריז, הרב שלמה אהרן קזרנובסקי, הרב דובער חסקינד ז"ל, ועוד. כל הקהל ישב מוכן וחיכה לכניסתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשעה 9:00 בערב הופיע כ"ק אדמו"ר שליט"א בפתח, כולם נעמדו, כ"ק אד"ש נכנס עם הסיודור בידו הק', וניגש מיד לאמצע הזאל והתיישב שם, אופן הכניסה הטילה עלינו הרגשה מיוחדת של יראת הכבוד שחשנו כלפיו מאותו הרגע. כולם ישבו ושתקו.

כ"ק אד"ש ביקש מהזקנים לדבר, אך הם מיאנו ורצו רק לשמוע את כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את ההתוועדות בענין "ארבעה צריכים להודות" ודרש על כל אחד מהארבעה ופירשם עפ"י נגלה, חסידות, וקבלה. לאחר כמחצית השעה הפסיק, ושוב ביקש מהמשפיעים לדבר, אך הם שוב מיאנו, כ"ק אד"ש המשיך להתוועד במשך ששה שעות עד 3:00 לפנות בוקר. בין שיחה לשיחה ניגנו ניגונים.

במשך ההתוועדות אמר כ"ק אד"ש: "אומרים על הבחורים האמריקאים שהם בקיאים בלקוטי דבורים!" כ"ק אד"ש התחיל לבחון את הבחורים בכל מיני נושאים המובאים בלקו"ד. (היו בחורים שידעו היטב, אחרים ידעו פחות וכו'). עוד שאל כ"ק אד"ש: באם הקהל מכיר את הניגון של ר' מיכל מזלוטשוב, והוסיף: יש בזה ב' נוסחאות. נוסחה א' כפי שמנגן ר' מיכאל דווארקין. ונוסחה ב' כפי שאחרים מנגנים זאת. כ"ק אד"ש ניגן את הניגון בב' הנוסחאות.

צורת ההתוועדות וסגנון הדברים היו נוראים, כל הקהל ישב ממש באימה ופחד והקשיבו לכל מילה.

במשך כמה ימים לאח"ז הסתובבו כולם בהתרגשות מהרושם שהשאירה עליהם ההתוועדות, מפני שמעולם לא שמענו "אותיות" ודיבורים שכאלו (ר' צבי פוגלמן, ר' לייבל פויזנר).

כידוע הי' מתוועד כ"ק אד"ש בכל שבת מברכים בביהמ"ד ד-770 לאחר התפלה. זכרוני, את פרשת הדברים איך שזה התחיל. בביהמ"ד ב-770 התפללו אז כעשרה או שנים עשר יהודים מתושבי המקום. חב"דניקים כמעט לא הי' שדרו בימים ההם בקראון-הייטס. (איזה חב"דניק יכל להרשות לעצמו לגור באיזור יוקרה בקראון הייטס...). מתפללי הביהמ"ד היו יהודים מפולין וגליציה. הגבאי הי' ר' מאיר רוט, יהודי גליציאני. בכל שבת מברכים היו עורכים קידוש בביהמ"ד, שרים ניגונים וזמירות, הגבאי הי' שר את הזמירות שלו כמנהגו. כשכ"ק אד"ש הגיע לארה"ב החלו לבקש ממנו שיתוועד בשבת מברכים, אך הוא מיאן.

הגבאי לא ויתר. ואכן, זה הי' כמדומה (בקיץ תש"א) כאשר נסע כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע לסאניטוריום "אורורה" במאריסטאן. נסע הגבאי ר' מאיר רוט לבקר את הרבי במאריסטאן. (עמו נסעו ר' בערל חסקינד ור' שמואל לויטין ז"ל). הגבאי נכנס ליחידות לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע וביקש מהרבי שיבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיסכים להתוועד בשבת מברכים. כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ ענה לו: אני נותן לך שלשה דולר עבור עריכת הקידוש בשבת מברכים, ובדרך ממילא כבר יסכים חתני - כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועד.

[כאשר יצא סיפר בשמחה לר' בערל חסקינד אודות היחידות. ר' בערל רצה לקנות ממנו את הדולרים. הגבאי מיאן ואמר שיחלק את הדולרים לשלשה אנשים: דולר א' לעצמו - עבור זה שייתן יין כל השנה. דולר א' לר' בערל עבור מזונות לכל השנה, ודולר א' לשלישי - עבור הצלחות וכו'].

ומאז התחיל כ"ק אד"ש להתוועד בכל שבת מברכים. אופן ההתוועדות: לאחר התפלה היו מתיישבים, כל הקהל הי' עושה קידוש (כ"ק אד"ש לא הי' עושה קידוש) כ"ק אד"ש הי' מורה לנגן איזה ניגון, ולאח"ז הי' מדבר במשך ארבעים דקות, בדרך כלל. בשנה הראשונה, הי' נהוג שלאחרי התפלה הי' ר' יוחנן גורדון לומד משניות עם הקהל, וכ"ק אד"ש הי' נוכח בעת מעשה, ולאחר מכן הי' כ"ק אד"ש מבאר את המשניות ע"פ נגלה, חסידות וקבלה (ר' צבי פוגלמן, ר' לייבל פויזנר).

כובשים את העולם ב'מסיבות שבת'

כ"ק אד"ש בהתוועדויותיו המיוחדות, הי' זה שנתן לנו - אנ"ש והת' - את המבט שליובאוויטש אינה תנועה חסידית קטנה כ"א זוהי תנועה שתכבוש את כל העולם.

בשנת תש"ב, התמקדה אז כל הפעילות של ליובאוויטש בה"מסיבות שבת" שהיו תחת המל"ח. היו אז "מסיבות שבת" בהרבה ריכוזים בעיר [כ"א מהמדריכים הי' צריך להגיש דו"ח להרב חודקוב, וכ"א מאתנו קיבל מהרבי שלוש דולר ו-15 סענט עבור זה] אך מלבד זאת, ליובאוויטש הייתה אז, כפי שאנחנו הסתכלנו ע"ז, בסה"כ ישיבה אחת קטנה, עם קומץ חסידים.

האווירה באמריקה לא הייתה ידידותית במיוחד, מודרנים לא דתיים מחד והמנגדים מהמחנה הדתי מאידך, ואפילו הידידים הביטו עלינו בצורה מוזרה מאד.

[אגב, פעם הציע ראש ישיבה א' לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע להתיישב בעיירה בניו ג'רסי, בטענה שתנועה כליובאוויטש מתאים לה להיות באיזו עיירה קטנה, ולא בעולם הגדול בניו יארק, וד"ל].

בתקופה ההיא התוועד פעם כ"ק אד"ש וכה היו דבריו הק': "דער רבי האט אנגעהויבן מיט "מסיבות שבת" און פון די מסיבות שבת וועט מען איינעמען די גאנצע וועלט" [הרבי התחיל עם מסיבות שבת, ומ'מסיבות שבת' הוא יכבוש את כל העולם]. ביטויים כאלו, עשו רושם גדול באותו זמן על אנ"ש והת', ונטעו בנו את ההכרה שאכן ליובאוויטש תתפשט בכל העולם כולו.

ה"מסיבות שבת" היו מארגנים בכל תקופה "פאריידיס" [כינוסים] עבור הילדים, פעם עשינו "פאראד" לפני פורים, בנאסטראנד עוו. הבאנו אז מאות ילדים. כאשר כ"ק אד"ש בא לדבר לפני הילדים, עמדנו קרוב אליו, ואני זוכר שהרגשנו אז מאופן הדבור שזה לא סתם דרשה אלא כאילו שהוא מכניס זאת להיסטוריה. הוא אמר את דבריו בצורה חזקה וברורה, ובריצינות גדולה, הוא דיבר אודות אחשוורוש וכו' ואודות ילדי ישראל וכו' וכולם הרגישו שזהו משהו מיוחד (ר' צבי פוגלמן).

רבי חכם

מאז שכ"ק אד"ש הגיע, הבחנו כולם שכל דבר קטן כגדול שעשה כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע, הי' עובר ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. בא' הלילות, בשנת תש"ג, נכנס פעם יהודי ל"זאל" ואמר שהוא מוכרח להכנס אל כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע. הי' זה כבר מאוחר בלילה, ואמרנו לו שצריך לדבר עם הר' סימפסאן ונראה מה יאמר. היהודי הנ"ל טען שבא בשליחות אחיו מבאסטאן שיש להם בקשה מיוחדת מהרבי.

בינתיים שאלנו אותו מניין שמע על הרבי, סיפר לנו היהודי: כאשר בא כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ לארה"ב, התאכסן במלון "גרייטאן", גם אני התאכסנתי אז באותו מלון, אני הייתי אז חולה "אלקהאייק", ואחי הביא אותי לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ. הרבי דיבר עמי חזק מאוד, ואח"כ לקח את ידי והחזיק בידו הק' ואמר לי "תתחזק" ומאז הבראתי לגמרי. בכל לילה לפני שאני הולך לישון אני מנשק את היד שהרבי החזיק בה.

בינתיים הודיע הר' סימפסאן שהוא יכול להכנס. אמר לנו היהודי, בטח הרבי לא יכיר אותי שהרי עברו כבר שלוש שנים, לאחר 15 דקות חזר היהודי, מלא שמחה, ומספר שכאשר נכנס לחדר אמר לו כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ: לפני שלוש שנים היית אצלי (והראה בידו הק') כאן אתה עמדת, וכאן עמד אחיך השני וכאן עמד אחיך השלישי. כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ דיבר עמו על הענין שבשבילו בא, והיהודי הנ"ל הלך מלא שמחה לביתו.

לאחר 15 דקות נכנס כ"ק אד"ש ל"זאל" וקורא לי הצדה, ושואל אותי, מה ארע כאן, סיפרתי לו את כל אשר ארע עם היהודי הנ"ל. מיד קרא כ"ק אד"ש להר' סימפסאן ואמר לנו שצריך לראות שמיד מחר בבוקר יסעו להניח עמו תפילין, וכן במשך הימים שלאח"ז. הר' סימפסאן נתן לי זוג תפילין חדשות, ומיד בבוקר הלכתי להמלון שבו התאכסן היהודי הנ"ל.

כשנכנסתי אליו אומר לי היהודי בהפתעה: "הרבי שלכם הוא חכם,

הרה"ח יהודה לייב שי' פוזנר

הרב יהודה לייב פוזנר נולד בארץ הקודש ב"א ניסן תרפ"ט לאביו הרב שלום פוזנר. בהיותו בגיל פחות משנה עקרו הוריו לארצות הברית בהוראת אדמו"ר הריי"צ על מנת להתעסק בהפצת היהדות.

בסמיכות לחג הפורים תש"ח הקים אדמו"ר הריי"צ את מוסד 'מרכז שליחות' ולייבל

היה הראשון שנשלח במסגרת זו להפיץ את ספרי קה"ת ולהעניק לתושבי ארצות הברית היהודיים מנת יהדות. המקומות בהם ביקר היו ניו ג'רזי, פילדלפיה פנסילבניה ופיטסבורג.

לאחר פטירתו של אדמו"ר הריי"צ הצטרף למשלחת החסידים שהוטל עליהם לכוות את חלקת הקבר בו תיטמן גופתו הקדושה. בעת מסע הלוויה עצמה, ביקש ממנו הרבי להצטרף ולהיכנס אל תוך הרכב שהסיע את הארון אל בית החיים, יחד עם שלושה נוספים מאנ"ש שהיו מזקני החסידים: הרב שמואל לויטין הרב ישראל גייקובסון והרב דובער ריבקין.

בחודש אלול תש"י קיבל הוראה מהרבי דרך הרב חיים מרדכי אייזיק חודקוב לנסוע לקליפורניה למסע להפצת יהדות, כשבמקביל הרבי שלח מכתב לאחד מהעסקנים המקומיים וביקש ממנו לסייע לו בכל מה שיצטרך.

לאחר חתונתו, התיישב בקראון הייטס שם נותר לגור במשך רוב השנים, למעט תקופה קצרה בה נסע לבופלו וסייע בניהול הסניף המקומי של ישיבת תומכי תמימים.

"היום יום ראשון בשבת", "היום יום שני בשבת". וכן הלאה, עד ליום שישי בשבת, ונמצא שבשבת ישנם ששה ימים והנקודה המרכזית והאמצעית הוא יום השבת (ר' צבי פוגלמן, ר' לייבל פויזנר).

באחת ההתוועדויות דשבת מברכים, השתתף גם מר שמואל רשבסקי ממתפללי הביהכ"ס. הנ"ל הי' "שח טשמפיואן" (שחקן שך מפורסם) ואמר כ"ק אד"ש שמכל דבר אפשר ללמוד הוראה בעבודת ה' וסיפר: שפעם יצא כ"ק אדמו"ר נ"ע מחדרו, ופגש בכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע ור' מאניע מאנעסזאן שישבו ושיחקו שחמט, כ"ק אדמו"ר נ"ע נעמד ע"י ואמר "קיבצען טאר מען דאך ניט" [אסור הרי לתת עצות...], ועמד ע"י במשך כל המשחק ושתק. כשסיימו לשחק אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע: יענע אוו יענע גאנג איז א דרך בעבודת ה' [מהלך פלוני הוא דרך בעבודת ה'].

והתחיל כ"ק אד"ש להסביר את ההוראה בעבודת ה' שאפשר ללמוד ממשחק השחמט. וביאר, שבשחמט ישנם כמה סוגים: ישנם ה"אפציערן" (המפקדים) וישנם החיילים הפשוטים. המפקדים יכולים לקפוץ ולדלג אבל החייל הפשוט יכול ללכת רק משבצת אחת קדימה ("פאר אויס") ולא יותר, אבל כאשר מגיע החייל לצד השני הוא יכול להתעלות לכל דרג, אפי' לדרגת מלכה, מלבד דרגת מלך כי מלך ישנו רק אחד.

וככל הדברים האלו בעבודת ה', ישנם נשמות ישראל וישנם מלאכים. המלאכים הם בדוגמת המפקדים, הם מדלגים ממקום א' לשני, אבל תמיד נשארים באותה מדריגה ובאותה צורה, משא"כ נשמות ישראל שהם בבחינת "מהלכים", הם אכן יכולים ללכת רק צעד אחר צעד, אבל כשממלאים הם את שליחותם בעוה"ז, יכולים להגיע למדריגה הכי גבוהה, אפי' לדרגת המלכה, אבל מלך לשנו רק אחד - והוא מלך מלכי המלכים הקב"ה.

באחת השנים, בהתוועדות ש"פ נציבים (מבה"ח תשרי), השתתף החסיד ר' נחום בער דענבערג נ"ע, שהי' בא בכל שנה לחודש תשרי לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ. לר' נחום בער הי' מפעל לייצור מכנסיים. בעת ההתוועדות ביאר כ"ק אד"ש את ההוראה שאפשר ללמוד בעבודת ה' מהתהליך של ניקוי בגדים. כ"ק אד"ש תיאר איך מנקים בגדים. מאחר ור' נחום בער ידע בדיוק את התהליך של ניקוי בגדים, הי' כ"ק אד"ש מפסיק בכל שלב לאחר שאמר את אופן הניקוי, ושואל אותו "נחום בער ריכטיג אזוי?" [נחום בער, זה אכן כך?] והוא הי' תמיד מאשר את

הוא תופס אותי כשאני עוד חם ... והנחתי עמו תפילין. למחרת נסעתי שוב להניח עמו תפילין, כשנכנסתי, מספר לי היהודי שבדיוק היום נזכר שכשהי' ילד הי' אומר "מודה אני", ולכך אמר היום את המודה אני. וכך במשך שלושה ימים, אח"כ היהודי הנ"ל הי' צריך לנסוע, השארתי לו את התפילין, וסיכמתי עמו שיניחם בכל יום, אח"כ ביקש ממני כ"ק אד"ש דו"ח על כל מה שארע (ר' צבי פוגלמן).

בכל דרכיך דעהו

בחוה"מ סוכות הי' כ"ק אד"ש עורך התוועדות מיוחדת לתלמידי הישיבות (גם לאלו שאינם מליובאוויטש). באחת ההתוועדויות כמדומה בשנת תש"ד השתתפו גם תלמידי ישיבות שהיו לומדים חלק מהיום לימודי חול בקולג', באותה התוועדות ביאר כ"ק אד"ש במשך לילה שלם את השם "מרכז לענייני חינוך" שנתן כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע. וביאר ביאורים נפלאים על כל תיבה מהשם.

על התיבה "מרכז" ביאר כ"ק אד"ש ענין נפלא. והקדים: שיש החושבים שמ"מתמטיקה" א"א ללמוד הוראה בעבודת ה', ועליהם לדעת שגם מזה אפשר ללמוד דרך בעבודת ה', וביאר שישנו דבר פלא, והוא כלל מפורסם בגיאומטרי' שמנקודה מרכזית אפשר למתוח רק ששה קווים שסוגרים את העיגול ולא יותר. והנה ידוע שבתורה ישנם כל החכמות וכל המדעים כולל "מתמטיקה". איפה מוצאים אנו כלל זה בתורה? והסביר כ"ק אד"ש שזהו ענין השבת, דהנה בכל יום אנו אומרים

הרה"ח צבי (הירש) יהודה פוגלמן ז"ל

בשנת תרצ"ט הרב צבי הירש החל להתקרב לחסידות חב"ד, והתארח רבות בביתו של הרב אליהו ייאכיל סימפסון והשתתף בהתוועדויות ובשיעורי החסידות שקיים שם עם תלמידי ישיבות שהתקרבו לעולמה של חסידות חב"ד, ובסופו של דבר עבר ללמוד בישיבת תומכי תמימים המרכזית, שם היה מראשוני התמימים שהפיחו את השממה היהודית בארצות הברית, בתחילה במסגרת מסיבות שבת, ובהמשך בשליחויות שונות שביצע עבור רבותינו נשיאינו.

בחורף תש"ג נשלח לייסד את ישיבת תומכי תמימים בבוסטון, כשאת ניהול הישיבה הותיר בידי של הרב אברהם דב העכט, בעוד הוא עצמו חוזר ללמוד בישיבת תומכי תמימים ב-770 ומייסד חידר בשכונת וויליאמסבורג, כשגם את ניהולו הוא מותיר בידי אחרים.

כ"ג אב תש"ג החל לנהל את ישיבת תומכי תמימים בבפולו, ונותר שם כשלוש שנים, ובשלהי שנת תש"ו נשלח לנהל את ישיבת אחי תמימים וואסטער שבמסצ'וסטס בה כבר שהה תקופה קצרה בשנת תש"ב, ובכך החליף את הרב משה יצחק העכט (שנסע לנהל את הישיבה בניו הייבן).

לאחר החתונה חזר עם זוגתו לוואסטער, והשקיע רבות בפיתוח הישיבה ובייסוד מוסדות חב"דיים נוספים.

ר' צבי הירש נפטר בגיל 91 בא' תמוז תשע"ג.

אד"ש ואמר לי שיש לעורר את אנ"ש לשלוח הרבה מברקי ברכה לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ המברכים אותו לרגל הכנסו לשנת היובל, בשביל לגרום נחת רוח. וכ"ק אד"ש ביקש ממני שאף א' לא ידע שזה בא ממנו.

בערב שבועות תש"ו הגענו הרבה מחנכים מערי השדה לניו יורק. ישבתי אז בה"זאל" למעלה, ולפתע נכנס כ"ק אד"ש, קורא לי הצדה ואומר: מאחר והגיעו כ"כ הרבה מחנכים, מן הראוי הי' שיתארגנו ביחד ויבקשו מכ"ק מו"ח אדמו"ר שיברך אותם וידבר בפניהם (וביקש ממני שוב שאף א' לא ידע שזה בא ממנו). מיד ארגנתי את המחנכים, הי' שם גם ר' יצחק גרונור שי' ועוד, וכתבנו פתק שבו ביקשנו מהרבי שיתן לנו ברכה וידבר בפנינו. נתתי את הפתק לכ"ק אד"ש והוא עלה למעלה. לא עברה כמחצית השעה, ומיד הודיעו שכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ יאמר שיחה בפני המחנכים. הרבי דיבר אז אודות אברהם אבינו שהי' המחנך הראשון וכו' (ר' צבי פוגלמן).

מחנה ישראל והמל"ח

בער"ח תש"ב עמדנו כמה מהת' בה"זאל" למעלה, ולפתע קרא לי כ"ק אד"ש ומסר לי מכתב, וכמו"כ נתן לעוד כמה. כשפתחנו את המכתב הי' כתוב בו שנתקבלנו לחברים ב"מחנה ישראל" [כידוע שמהתנאים במחנה ישראל הי' שיש לעשות מספר פעולות טובות בכל חודש ולכתוב ע"ז דו"ח. אני עשיתי כן במשך זמן, אך לא ידעתי עד אז אם התקבלתי. אגב תנאי נוסף הי' שצ"ל בסוד גמור. ואפילו חבר א' אסור לו לדעת מהחבר השני. היו יהודים שאף א' לא ידע שהם חברים במחנה ישראל. זכורני שהיו צריכים פעם זוג תפילין ושלחני כ"ק אד"ש ליהודי מסויים שעבד במפעל במנהטן, כשנכנסתי לשם פגשתי ביהודי בלי זקן, וכששמע ששלחו אותי מ"מחנה ישראל" מיד פתח את המגירה והוציא זוג תפילין ונתן לי!].

בהיותי בבופלו קבלתי פעם באמצע הלילה טלפון מהר' חודקוב שמאחר והגיעו כ-1000 פליטים ל"אסווגו", שאסע לשם לבדוק את מצבם. כאשר הגעתי לשם פגשתי את המנהל שלהם שהי' יהודי חשוב ומקורב לחב"ד. הוא הי' תלמיד של חסיד חב"ד-קאפוסט. כאשר הבאתי לו תניא שמח מאד וכו'. מאז הוא התקשר עם המל"ח והתחלל לעסוק בפעולות בהפצת היהדות.

היהודי הנ"ל הי' ראוי להיות רב או עסקן, אך הוא מיאן בזה והתעסק בביזנעס ורצה לעסוק בענייני הכלל בתור "ביזנעס-מאן". פעם שאלני כ"ק אד"ש אודותיו, ואמרתי לכ"ק אד"ש שהנ"ל אמר לי שרוצה להתעסק בענייני הכלל בתור "ביזנעס-מאן" ואדרבא באופן זה יצליח יותר, וענה לי כ"ק אד"ש: ישנם כבר אחרים שנוהגים כך, וזה לא 'הולך'. (ר' צבי פוגלמן).

הדבר הראשון שי"ל ע"י המל"ח הי' "סדר תפלות וברכות עם תרגום אנגלי". כאשר הביא המדפיס את החוברות הלכו כמה מהת' להעלות

הדברים. ואח"כ ביאר כ"ק אד"ש את הדרך בעבודת ה' שיש ללמוד מהתהליך של "ניקוי יבש" (ר' לייבל פויזנר).

דבר מלכות

הרבה פעמים הי' כ"ק אד"ש בא וחוזר לנו דברים ששמע מכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע. פעם אחת בימי הסליחות (תש"ב או תש"ג), ירד כ"ק אד"ש מלמעלה ואמר: זה עתה הי' ביחידות אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר ושמע ביאור על הנאמר בהפיוט דסליחות "דלים וריקים" (אולי צ"ל: דיוהכ"פ. ואולי הכוונה ל"דלים וריקים" שבסליחות דערב ר"ה - המו"ל). דלים - אז ס'הערט זיך ניט אין די הארת הנשמה. "ריקים" - אז ס'הערט זיך ניט אן דער עצם הנשמה. [דלים: כשלא מרגישים את הארת הנשמה; ריקים: כשלא מרגישים את עצם הנשמה] ואמר שזה-עתה שמע זאת ולכן חוזר ע"ז בפנינו.

פעם אחת בהושענא רבה עליתי למעלה ובדיוק אז ירד כ"ק אד"ש. וכשנפגשנו אמר לי כ"ק אד"ש שזה-עתה שמע מכ"ק מו"ח אדמו"ר אודות הושענא רבה שהוא "גמר טוב" - טוב לשמים וטוב לבריות (ר' צבי פוגלמן).

פעם מצאתי בבופלו ספר "משכנות לאביר לעקב" על שמירת בית המקדש, ובסוף הספר כותב המחבר סיפור שלם של חלומות על כ"ק אדמו"ר הצ"צ והקאצקער. מאחר ורציתי לדעת אם זה נכון וכו' שלחתי את זה לכ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש עיין בזה וכשסיים אמר לי: כ"ק אדמו"ר מהר"ש אמר על המחבר שהוא "א חסידישער בעל דמיון".

הפצת המעיינות

במשך כל השנים הנה כל השאלות הבעיות וכו' שהיו מתעוררים היינו שואלים ומבררים אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א. לאחר חתונתי נסעתי פעם לקעמפ "בית יעקב". הי' שם מקובל א' שהי' מביט על הילדים ואומר לכאו"א דברים שארעו אתו בעבר וכו'. ואכן הרבה דברים התאימו למציאות. הדבר עשה עלינו רושם מסויים, וכאשר חזרתי לניו יורק הרגשתי צורך לדבר ע"ז עם כ"ק אד"ש. ואכן נכנסתי אל כ"ק אד"ש וספרתי לו על המקובל הנ"ל וכו' ואמר לי כ"ק אד"ש: "תמיהה גדולה לי עליך. הייתכן, שאברך חסידי נפגש עם מקובל, ולא שואל אותו אם הוא יודע מה זה "עתיק ואריך" ומה זה חסידות וכו'! וסיפר לי, שכ"ק מו"ח אדמו"ר התעסק עם אנשים כאלו, ועם קבלה מעשית וכו'. וביקש ממני מאד שאברר עבורו את הכתובת של המקובל הנ"ל (ר' צבי פוגלמן).

הרבי כחסיד

בכל העניינים שבין אנ"ש וכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ - הי' כ"ק אד"ש הממוצע בזה, ובדרך כלל באופן סודי. בשנת תש"ה כאשר מלאו לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ ני"ע יובל שנים להכנסו בעסקנות הכלל, קרא לי כ"ק

עד שלא יגמרו שם להתפלל מנחה. מכיוון שכן הלכנו כולם לשם. ישבנו בביהמ"ד, אני חזרתי את המאמר ד"ה אנכי ה' אלוך ש"ל אז, כשהרב הרצוג נכנס הפסקתי, והתפללנו מנחה. לאחר מנחה עלה הר' הרצוג על הבימה ונתן דרשה, לאחר שסיים ליוויו אותו לביתו, כשהגענו ל-077 ניגש כ"ק אד"ש בעצמו לפתוח את הדלת כדי שהבחורים יוכלו להכנס. לאחר ההתועדות דכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ ניגש אלינו כ"ק אד"ש והתעניין על כל מה שארע כשיפרתי לו שחזרתי מאמר וכשנכנס הר' הרצוג הפסקתי, אמר לי כ"ק אד"ש: לא היית צריך להפסיק. אח"כ ביקש כ"ק אד"ש לשמוע את כל הדרשה שאמר הר' הרצוג מהחל ועד כלה.

משקה לרפואה

בשמח"ת תש"ט אמר כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ בהתועדות להר' ש.א. קרורובסקי: "אז מ'ועט נעמען משקה וועט מען פארשפארן נעמען רפואות א גאנץ יאר". [כשלוקים משקה, חוסכים לקחת רפואות כל השנה] ולקחו אז המסובים הרבה משקה. כ"ק אד"ש לקח גביעים מלאים משקה. בסוף ההתועדות מילא כ"ק אד"ש את גביעו במשקה, והניח כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ את ידו על ידו של כ"ק אד"ש (שישב לשמאלו), והתחיל כ"ק אד"ש להתכופף אל הכוס לשותו, והתחיל כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ לחייך במאד, וניגש ר' בערל חסקינד ושתה את הכוס.

פועל ישועות בקרב הארץ

בשנת תש"ח קיבל כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ אזרחות ארה"ב. ועשו מזה שטורעם גדול, הביאו את השופט ל-770, ועשו תמונות וכו'. ואמר אז כ"ק אד"ש: הטעם שכ"ק מו"ח אדמו"ר בחר דוקא עכשיו להיות אזרח ארה"ב, זהו בשביל "להוציא מלבן (של הציונים)". מאחר שעכשיו הוקמה המדינה, הוא עשה מאמץ הפוך – להיות אזרח אמריקאי. ואמר עוד: בהקונגרס חוקקו חוק מיוחד עבור שכ"ק מו"ח אדמו"ר יוכל לקבל את האזרחות בביתו, והסביר, שכאשר נשיא הדור רוצה לעשות איזה דבר, נעשים חוקים חדשים עבור זה.

את הארגונים ל-770. באמצע החל לרדת גשם, ולאחד מאתנו (הת' יצחק פלאהר) לא הי' מעיל גשם והוריד כ"ק אד"ש את מעילו (מעיל לבן) ונתן לו. כשסיימו, החזיר הבחור הנ"ל את המעיל לכ"ק אד"ש, ואמר לו כ"ק אד"ש: "אבער פוגדעסטוועגן א מקיף דארף מען האבן אן אייגענע" [בכל מקרה, צריך שיהיה מקיף (מעיל) אישי].

פעם קראו לי במל"ח ואמרו לי שהיות ור' אליעזר פנחס וויילעהר ע"ה (שהי' מהעסקנים הגדולים דאז) שוהה כעת משך זמן בפילדלפי' ועוסק שם בהפצת היהדות, צריכים בחור שיסע לארגן את ה"מסיבות שבת" שם. כמובן שהסכמתי, ומכיון שכן, הי' צריך להכניס מודעה בעתון "מארגען זשורנאל" שיי"ל בפילדלפי'. ורצו לכתוב במודעה שרב צעיר מניו יורק לבוא לנהל את ה"מסיבות שבת".

ואמרתי: מה פתאום רב? אני לא רב אני רק תלמיד ישיבה! ואמר כ"ק אד"ש: נו, אם זה לא בפועל הרי זה בכח, ואם זה לא בכח - טויג טאקע ניט [זה לא בסדר]. לפני שנסעתי נכנסתי לקבל ברכת הפרידה והוצאות הדרך ואמר לי כ"ק אד"ש שבחזורי אביא עמי העתק מהמודעה בעתון.

הגעתי לפילדלפי' בערב שבת וכשהסתכלתי בעתון נהי' לי חושך בעיניים. במודעה הי' כתוב שרבי צעיר בא מניו-יורק לערוך את המסיבות שבת... ה"מסיבות שבת" הצליחו במאוד. כשחזרתי נכנסתי לכ"ק אד"ש ומסרתי דו"ח בצירוף המודעה, כשראה כ"ק אד"ש את המודעה חייך מאד ואמר: "זעסט מ'דארף זיך ניט דינגען, האסט ניט געוואלט זיך א"ר"ב" ביזטו געווארן א "רבי" [אתה רואה: לא צריך לדאוג. לא רצית רב, נהיית רבי]...

בשנת תש"ח (או תש"ט) קרא לי הר' חודוקוב ומסר לי שכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ רוצה לשלוח אותי בשליחות המל"ח, בעיירות שונים בפענסילווייניא ובניו-גרסי להפיץ את החוברות שיי"ל ע"י המל"ח. לפני נסיעתי נכנסתי ליחידות לכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ ואמר לי: "ביי יענעם דארף מען זען די מעלות, און ניט פארזען די חסרונות. ביי חסידים זאגט מען: אין תורה זיינען פאראן און רברבין און אתון זעירין, גרויסע אותיות און קליינע אותיות, יענעמ'ס מעלות דארף מען זען באתון רברבין, און די חסרונות דארף מען זען באתון זעירין" [אצל האחר צריך לראות את המעלות ולא את החסרונות. אצל חסידים אומרים: בתורה יש אתון רברבין ואתון זעירין (אותיות גדולות ואותיות קטנות). על מעלות האחר צריך להסתכל באתון רברבי, ועל חסרונותיו באותיות זעירות].

כשיצאתי מהיחידות ראיתי את כ"ק אד"ש וחזרתי לפניו את מה ששמעתי, ואמר לי כ"ק אד"ש: "האסט דאך געהערט, דארפסט ניט נתפעל ווערן פאר די אתון רברבין, פאר די גרויסע אותיות (מ'דארף טראכטן גרויס)". [שמעת, לא צריך להתפעל מהאותיות הגדולות (צריך לחשוב בגדול)]. (ר' לייבל פויזנר).

רבי מכבד עשירים

בחגה"ש תש"ט ביקר הרב הראשי הר' הרצוג באמריקה והתאכסן כאן ב"קראון-הייטס". הקביעות דחגה"ש הי' שיום ב' דחגה"ש חל בשבת. הרב הרצוג הי' גר ברחוב סט. מרקס (ע"י ניו יארק עוה). והי' מתפלל בה' ישיבה אוף קראון הייטס". מאחר והי' זקן וקשה לו ללכת ביקש שיסדרו לו מנין בשבת למנחה, בהישיבה ברחוב בעדפארד, וזה בדיוק הי' באותו הזמן שכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ הי' עורך את הסעודה וההתועדות דחגה"ש, וכמובן שאף א' לא רצה ללכת לשם.

יצאה אז פקודה מכ"ק אד"ש שאף בחור לא יורשה להכנס להתועדות

